

Het 360 graden perspectief in de praktijk

*Verdere ontwikkeling van Service Grensoverschrijdende
Arbeidsbemiddeling (SGA)*

Het Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility / ITEM is de spil van wetenschappelijk onderzoek, advisering, kennisuitwisseling en trainingsactiviteiten omtrent grensoverschrijdende samenwerking en mobiliteit.

Universiteit Maastricht

Het 360 graden perspectief in de praktijk

Verdere ontwikkeling van Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA)

In opdracht van Provincie Limburg ten behoeve van de Grenslandagenda, Thema Arbeidsmarkt.

Het *Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility / ITEM* is de spil van wetenschappelijk onderzoek, advisering, kennisuitwisseling en trainingsactiviteiten omtrent grensoverschrijdende samenwerking en mobiliteit.

ITEM is een initiatief van Universiteit Maastricht (UM), het Nederlands Expertise en Innovatiecentrum Maatschappelijke Effecten Demografische krimp (NEIMED), Zuyd Hogeschool, de Gemeente Maastricht, de Euregio Maas-Rijn (EMR) en de Provincie Limburg (NL).

Gemeente Maastricht

Maastricht University

euregio

meuse-rhin
maas-rhein
maas-rijn

Zuyd
Hogeschool

ZU
YD

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	5
2. Procedure en instrumenten van het onderzoek.....	7
3. Stand van zaken: de situatie van de SGA's vandaag.....	9
3.1 De initiatieven van vandaag, terminologie en de achtergrond.....	9
3.3 Organisatievormen en samenstelling van de partners	14
3.4 De verschillende vraagstukken in verband met de financiering	17
4. Mogelijke scenario's voor toekomstige samenwerking	30
4.1 Bescheiden EURES-scenario: SGA's voornamelijk als samenwerking tussen UVW en Bundesagentur für Arbeit in het kader van EURES-activiteiten.	30
4.2 Het EURES-scenario met het gemeentelijke niveau: de integrale verbinding tussen het EURES-mandaat en de SGA-samenwerking	30
4.3 EURES Plus: SGA's als kenniscentrum met meerdere partners op het gebied van arbeidsbemiddeling en een sterke bijdrage van de GrensInfoPunten	37
5. Samenvatting en conclusies	39
6. Aanbevelingen voor vervolg	41
Bijlage 1 Lijst van gesprekken en evenementen	44
Bijlage 2 EURES-Verordening (EU) 2016/589	45
Bijlage 3 De geografische situatie van SGA-initiatieven	46
Bijlage 4 Het huidige beeld van de leden en niet-leden van EURES	47

Samenvatting

De samenwerking van de openbare grensoverschrijdende arbeidsbemiddelingsdiensten heeft zich de laatste jaren zeer positief ontwikkeld in de Duits-Nederlandse en Duits-Nederlands-Belgische Euregio's. Sinds de start in 2016 van de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling in Kerkrade zijn verschillende vormen van grensoverschrijdende samenwerking tot stand gekomen in Maastricht (SGA), Venlo (SGA, Team Grensarbeid), Kelmis (SGA), Gronau (GrensWerk) en in de regio Eems-Dollard (Arbeidsmarkt Noord), en wordt gewerkt aan de oprichting in Kleve/Nijmegen. Op de verschillende plaatsen is de samenwerking gebaseerd op overeenkomsten tussen de partners, die momenteel worden herzien. Dit is een goed moment om samen de verdere ontwikkeling te bespreken.

Er bestaat geen uniform organisatie-model, aangezien grote verschillen bestaan in het aantal en de samenstelling van de partners, hun rol, de eisen die aan het secretariaat worden gesteld, de coördinatie en de kantoorruimte. Alle initiatieven streven echter het idee na van een One-Stop-Shop model (éénloketsysteem), waar informatie over de mogelijkheden van grensarbeid, concrete bemiddeling en individuele advisering en ondersteuning ten aanzien van de gevolgen van grensarbeid met elkaar in verband worden gebracht. Daarnaast zijn sommige modellen ook gericht op grensoverschrijdende netwerken van bedrijven, beroepsoriëntatie en plaatsing van stages.

Zoals uit deze studie blijkt, heeft zich ook ten aanzien van EURES een positieve ontwikkeling voorgedaan. Aan Nederlandse kant heeft het UWV de personele capaciteit onder de EURES-paraplu uitgebreid, wat betekent dat er meer EURES-personeelscapaciteit beschikbaar is voor gerichte grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling, ook voor grensoverschrijdende SGA-initiatieven. De Bundesagentur für Arbeit (BA) is ook van mening dat de reguliere EURES-activiteiten heel goed in het kader van een SGA kunnen worden uitgevoerd. UWV en het Bundesagentur für Arbeit zien de SGA-constructies als een toegevoegde waarde en een versterking voor de vervulling van hun EURES-mandaat. In die zin is een van de conclusies van deze studie dat de bereidheid van beide instellingen om personele middelen in te zetten en te financieren gewaarborgd is, als de samenwerking tussen de SGA en het mandaat van EURES zo nauw mogelijk verbonden is en als doelmatigheid en doeltreffendheid gegeven zijn. Aangezien deze menselijke capaciteiten een essentiële bouwsteen van de financiering vormen, is dit punt zeer relevant voor de verdere ontwikkeling van de SGA's.

Daarom lijkt het samenwerkingsmodel in Gronau bijzonder interessant, aangezien hier ook de personele capaciteit van de gemeente Enschede wordt veiliggesteld. Dit is de enige gemeente die lid is van het EURES-netwerk en de grensoverschrijdende arbeidsbemiddelingsactiviteit als een "reguliere" taak definieert en financiert. Daarentegen worden de werkzaamheden van de andere gemeentelijke Nederlandse arbeidsbureaus tot dusver gefinancierd uit middelen van derden. Voor de toekomst rijst de vraag of deze

gemeenten het voorbeeld van de gemeente Enschede zouden kunnen volgen. Hiermee zou het grootste deel van de financiering door het UWV, de Bundesagentur für Arbeit en de gemeenten worden gedekt. Het EURES-lidmaatschap als zodanig zorgt niet voor extra financiering, maar de gemeenten zouden de grensoverschrijdende taken als reguliere taken kunnen financieren, net als andere taken op het gebied van bemiddeling.

Uit de studie is gebleken dat de GrensInfoPunten - die een essentiële rol spelen bij de verwezenlijking van de SGA-doelstellingen - de personeelsinzet met hun huidige middelen niet aankunnen, aangezien de eisen die aan de GIP's worden gesteld, de laatste twee jaar door diverse factoren aanzienlijk zijn toegenomen. Hiervoor moeten op korte termijn andere middelen beschikbaar worden gesteld. Het zou raadzaam zijn de evaluatie van de verdere financiering van de GrensInfoPunten te vervroegen, aangezien deze pas voor 2023/2024 is gepland. Met de inzet van personele capaciteit in het kader van een SGA kunnen de GrensInfoPunten een innoverende dienst aanbieden die een duidelijke meerwaarde heeft gezien de huidige moeilijke grensoverschrijdende arbeidsmarkt. Door het inzetten van personele capaciteit in het kader van een SGA kunnen de GrensInfoPunten een innovatieve dienst aanbieden die een duidelijke meerwaarde biedt gezien de huidige moeilijke grensoverschrijdende arbeidsmarkt. Sommige belanghebbenden hebben er echter op gewezen dat GIP-financiering niet mag worden vermengd met SGA-financiering.

Tevens is geconstateerd dat de respectieve verschillende kosten voor coördinatie, secretariaat, kantoorruimte en materiële middelen deel kunnen uitmaken van een basisfinanciering die als derden financiering ter beschikking wordt gesteld. Aangezien een solide verdere ontwikkeling van de SGA's ook beantwoordt aan een essentiële verplichting van de lidstaten uit hoofde van de EURES-verordening - namelijk de totstandbrenging van gemeenschappelijke éénloketsystemen - zouden de nationale en regionale regeringen een deel kunnen bijdragen.

1. Inleiding

In het kader van de Grenslandagenda heeft het expertisecentrum ITEM van de Universiteit Maastricht de opdracht gekregen de huidige situatie van de verschillende initiatieven op het gebied van grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling te evalueren. Hierbij is de opdracht om een analyse te maken van de huidige situatie van de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling en in kaart te brengen:

1. hoe ze georganiseerd zijn,
2. hoe zij worden gefinancierd en
3. hoe (goed) de organisaties functioneren met betrekking tot de inzet en samenwerking van de verschillende actoren.

Deze inventarisatie van de huidige organisatie en financiering moet aanbevelingen opleveren voor de toekomstige financieringsstructuur met als doel de samenwerking structureel te verankeren. Daarbij betekenen "structurele verankering" en "duurzaam gewaarborgde financiering" dat een "one-stop-shop"-aanpak zodanig kan worden georganiseerd en gefinancierd dat de samenwerking op langere termijn zelfstandig wordt verzekerd en niet langer afhankelijk is van de financiering van afzonderlijke projecten.

De overkoepelende term " Servicepunten Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling " (SGA) duidt gemeenschappelijke structuren aan die door verschillende diensten aan weerszijden van de grens zijn opgericht. Een belangrijk kenmerk hiervan is de intensieve samenwerking tussen de diensten voor arbeidsbemiddeling en de bestaande GrensInfoPunten (GIP's). Deze inventarisatie van de huidige organisatie en financiering van deze SGA's laat de overeenkomsten en verschillen zien die kenmerkend zijn voor de diverse initiatieven. Dit heeft betrekking op de werkmethoden, de samenstelling van de partnerorganisaties en de financiering. In deze studie worden met name mogelijkheden aangegeven voor de verdere ontwikkeling van deze gezamenlijke initiatieven en wordt de kwestie van duurzame verankering besproken. Een duurzame financiering in deze zin betekent dat de grensoverschrijdende samenwerking van de partnerorganisaties op het gebied van arbeidsbemiddeling kan worden veiliggesteld en verder ontwikkeld in de zin van een gemeenschappelijk contactpunt met verschillende taken (één loket-idee) met actieve medewerking van GrensInformatiePunten.

In hoofdstuk 2 wordt het verloop van de studie beschreven, waarbij naast de bronnenstudie, workshops en interviews met deskundigen een belangrijke rol hebben gespeeld. Gelet op de huidige gesprekken over de verdere ontwikkeling van diverse SGA's, is dit rapport een momentopname, aangezien er in de loop van 2022 reeds wijzigingen kunnen optreden als gevolg van nieuwe overeenkomsten. Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige situatie van de verschillende SGA-constructies aan de hand van de praktijk. Met name zal worden ingegaan op de basis (overeenkomsten/bedrijfsplannen) waarop de verschillende partnerorganisaties

hun samenwerking hebben geregeld en op de gemeenschappelijke basisoriëntatie van de verschillende SGA's.

Voorts worden de verschillende organisatievormen beschreven, waarbij met name de verschillende samenstelling en rol van de partnerorganisaties bepalend zijn voor het karakter van de samenwerking. Daartoe zullen de verschillende mandaten van de actoren worden besproken, ook met het oog op de door EURES opgelegde verplichtingen. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3.4 uitvoerig ingegaan op de verschillende vraagstukken in verband met de financiering van SGA's. Deze variëren van de financiering van het personeel van de eigenlijke bemiddelingsdienst tot praktische vragen over de financiering van kantoorruimte. Hoofdstuk 4 beschrijft de scenario's voor de verdere ontwikkeling van SGA's en de verschillende modellen die ter discussie staan. Tot slot worden de belangrijkste resultaten en conclusies samengevat in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden aanbevelingen geformuleerd en suggesties gedaan over welke volgende stappen nuttig kunnen zijn.

2. Procedure en instrumenten van het onderzoek

Er zijn verschillende methoden gebruikt om de verschillende vragen te beantwoorden:

1. Hoe ziet de werkwijze en organisatie van de verschillende SGA's er op dit moment uit en in hoeverre zijn principes van een One-Stop-Shop in de praktijk omgezet?
2. Hoe ziet de financiering van de SGA's er op dit moment uit?
3. Welke financieringskosten naast de standaard personeelskosten bestaan er?
4. Welke partij(en) neemt (nemen) momenteel deze extra kosten voor zijn rekening?
5. Hoe kan een One-Stop-Shop aanpak gezien de situatie van verschillende SGA's langjarig geborgd worden?
6. Welke partijen zijn betrokken bij de huidige of zouden betrokken kunnen zijn bij toekomstige One-Stop-shop constructies?
7. Hoe functioneert deze organisatie in zijn geheel ten aanzien van de SGA's, meer specifiek de rol, inzet en medefinanciering van partners? Hoe zou deze moeten functioneren?

Het onderzoek begon met de analyse van de bedrijfsplannen en vooral van de samenwerkingsovereenkomsten in het kader van SGA/GrensWerk. Dit omvat ook interne documenten over werkmethoden en werkverdeling, alsmede de analyse van verschillende begrotingen om financieringsstromen te vergelijken. Van alle reeds actieve SGA-initiatieven zijn de bijbehorende overeenkomsten en verklaringen beschikbaar (zie hoofdstuk 2). Voor sommige, maar niet alle, SGA's waren meer gedetailleerde bedrijfsplannen beschikbaar. Dit was echter geen probleem, aangezien de gebruikte FTE's in de loop der jaren niet altijd statisch waren, maar in de laatste jaren telkens werden bijgesteld. Belangrijker waren de verbintenissen die de partnerorganisaties in de overeenkomsten aangingen met betrekking tot de doelstellingen, de taakverdeling en de wijze waarop de samenwerking werd uitgevoerd.

Tijdens de vierde Grenslandconferentie (31 maart 2022) vond in het kader van dit onderzoek een fysieke workshop (kick-off) plaats, waaraan vertegenwoordigers van de meeste bestaande SGA-initiatieven deelnamen. Deskundigen van het BA, het UWV, gemeentelijke arbeidsbureaus en GrensInfoPunten/Euregio's kwamen samen. De workshop diende als een eerste inventarisatie van de stand van zaken van de verschillende vormen van samenwerking. Het diende ook om verdere besprekingen te organiseren en de essentiële punten van de deskundigeninterviews beter uit te werken.

Naast de analyse van documenten en de eerste workshop zijn interviews gehouden met uitvoerders van de SGA's en de verantwoordelijken op managementniveau van de

verschillende partnerorganisaties om te begrijpen hoe de afspraken van de overeenkomsten in de praktijk worden uitgevoerd. Daarbij ging het ook om de vraag hoe de actoren de mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van de SGA's op het gebied van inhoud, financiën en organisatie inschatten. De mogelijkheden om de taken van de verschillende partners op het gebied van bemiddeling en advies te verdelen zijn eveneens besproken, evenals het belang en de uitvoering van een One-Stop-Shop model. Daarnaast kwamen vragen aan de orde over de duurzaamheid van de individuele financiering door de afzonderlijke partners vanuit het perspectief van hun eigen organisatie en de mogelijkheden om het engagement van hun eigen organisatie binnen de SGA's te versterken.

Op 12 mei zijn in het kader van het slotevenement van het INTERREG-project Youregion twee panels georganiseerd met mensen uit de praktijk van GrensInfoPunten en SGA's. De projectleider van deze studie had de gelegenheid om als gespreksleider in te gaan op vragen over samenwerking tussen SGA's en GrensInfoPunten in de Euregio Maas-Rijn. Met name kwamen vragen aan bod over de mogelijkheden tot samenwerking nadat de financiering van het INTERREG-project is beëindigd. Aandachtspunten die toen zijn benoemd, zijn ook in de studie opgenomen.

Op 7 juni zijn de tussentijdse bevindingen van het onderzoek in een onlinesessie opnieuw besproken met een groep van mensen uit de praktijk en belanghebbenden bij de SGA. Sommige deelnemers reageerden naar aanleiding daarvan nog met schriftelijke bijdragen, die in het onderzoek zijn meegenomen. Er zijn ook achtergrondgesprekken gevoerd om de bijdragen beter te begrijpen. Dit eindverslag is gebaseerd op de analyse van de overeenkomsten, de twee workshops, de resultaten van de interviews en verdere achtergrondbesprekingen. Verder heeft de projectleider kunnen deelnemen aan een gezamenlijke vergadering van de bestuursleden van de twee SGA's Kerkrade en Maastricht, waar mogelijkheden voor toekomstige samenwerking is besproken. Hij heeft ook de gelegenheid gehad deel te nemen aan interne vergaderingen om de SGA Maastricht te bespreken in het kader van het onderzoek van Ramona Corsius. De bevindingen van deze gesprekken zijn ook in dit onderzoek verwerkt middels de methode "participerende observatie"¹.

---

¹ Bij deze methode maakt de onderzoeker zelf deel uit van de context waarin het gedrag, de interacties en de meningen van mensen wordt bestudeerd.

3. Stand van zaken: de situatie van de SGA's vandaag

3.1 De initiatieven van vandaag, terminologie en de achtergrond

De samenwerking op het gebied van openbare grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling heeft zich de laatste jaren zeer positief ontwikkeld in de Duits-Nederlandse en Duits-Nederlands-Belgische Euregio's. Sinds de start van de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling in 2016 in Kerkrade zijn er verschillende vormen van grensoverschrijdende samenwerking ontstaan in Maastricht (SGA Euregio Maas-Rijn), Venlo (SGA, Team Grensarbeid), Kelmis (SGA), Gronau (GrensWerk) en in de regio Eems-Dollard (Arbeidsmarkt Noord), en is men bezig met de oprichting in Kleve/Nijmegen.

In de eerste jaren werd de samenwerking gefinancierd door een combinatie van subsidies en eigen middelen. De eerste SGA-constructies in Kerkrade en Maastricht zijn mogelijk gemaakt door subsidies van de Nederlandse provincie Limburg, het gebruik van INTERREG-middelen en de bijzondere financiële inzet van individuele partners (bijvoorbeeld de gemeente Kerkrade). In Gronau kon in het begin gebruik worden gemaakt van de middelen van de arbeidsmarktregio en later van de Nederlandse Regiodeal, en de initiatieven die in Kelmis (youRegion) en in de Eems-Dollard Regio (Arbeidsmarkt Noord) in het kader van een INTERREG-project werden gerealiseerd. Wat de personele bezetting ten aanzien van de feitelijke bemiddeling betreft, was de samenwerking vooral mogelijk doordat de Bundesagentur für Arbeit en het UWV hun bestaande EURES-personeel in de SGA-constructies inbrachten. Hierdoor hoefden geen extra posities te worden gecreëerd.

Zoals jaren geleden met de GrensInfoPunten het geval was, is vandaag met betrekking tot de SGA's de vraag hoe de samenwerking op middellange en lange termijn financieel kan worden veiliggesteld zonder afhankelijk te zijn van onzekere subsidies zoals INTERREG, tijdelijke subsidies van derden of eigen kortlopende projectfondsen. Het gaat om een toekomstig model dat de samenwerking van de partners op het gebied van arbeidsbemiddeling ook op langere termijn financieel mogelijk maakt.

Het begrip "Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling" of SGA moet meer worden opgevat als een formele organisatorische term, zoals die in sommige overeenkomsten door de partners wordt gebruikt, maar speelt geen rol van betekenis in de externe communicatie. Behalve in Gronau (GrensWerk) communiceren de SGA's ook hoofdzakelijk de term Grensarbeid/Grensarbeid met een bijbehorende homepage en logo, dat visueel is gebaseerd op het logo van de GrensInfoPunten. In de overeenkomst in Venlo wordt uitdrukkelijk verwezen naar het "Team Gren(s)zarbei(d)t".

Figuur 1: Logo's Grensarbeit, Grenswerk en GrensInfoPunten

In het navolgende zal om praktische redenen de organisatorische term SGA worden gebruikt, of zal worden gesproken van "SGA-constructies", waarmee in beide gevallen ook de activiteiten in Gronau onder de naam GrensWerk en het "Team Grensarbeit" in Venlo worden bedoeld. De term SGA heeft een historische achtergrond. Deze is gekozen toen de eerste SGA-samenwerking in Kerkrade/Herzogenrath werd overeengekomen, omdat het Bundesagentur für Arbeit op dat ogenblik reeds partner was in een bestaand grensoverschrijdend initiatief in Kehl/Straatsburg, waar het met de Franse partnerorganisatie samenwerkte in een proefmodel onder de naam "Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling".² Tot dusver is dit eerste SGA-initiatief in het gebied van de Oberrhein uitgebreid tot zes verschillende locaties. Het idee achter de ontwikkeling van de SGA in Kerkrade/Herzogenrath was aan te sluiten bij een bestaand begrip dat ook op andere plaatsen zou kunnen worden toegepast. Als gemeenschappelijke organisatieterm heeft de term zeker geholpen om de verschillende initiatieven binnen de betrokken actoren (met name BA en UWV) in hun context te begrijpen en te communiceren.

In de interviews die in het kader van dit onderzoek zijn gehouden, hebben verschillende arbeidsbemiddelaars die in de SGA's werkzaam zijn, erop gewezen dat de wat onhandige naam "Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling " geen grote rol speelt bij de communicatie met werkzoekenden. Zoals aangegeven is in de gezamenlijke communicatie voor de term Grenzarbeit/Grensarbeit (in Gronau GrensWerk) gekozen, hetgeen nu ook in Maastricht het geval is.

Met het oog op een gezamenlijke communicatiestrategie kon - zoals in het geval van de GrensInfoPunten - via een gezamenlijke website duidelijk worden gemaakt dat er langs de grens gerichte diensten worden aangeboden op het gebied van grensoverschrijdende bemiddeling voor werknemers en bedrijven. De gezamenlijke homepage wekt de indruk dat deze verschillende "grenswerk"-initiatieven met elkaar verbonden zijn en een gemeenschappelijke aanpak nastreven.

---

² Volgens de homepage van <https://www.s-p-t.eu/> is de "Grensoverschrijdende service voor arbeidsbemiddeling" een gezamenlijke dienst van de Franse openbare dienst voor arbeidsbemiddeling Pôle emploi en de Bundesagentur ter ondersteuning van alle werkzoekenden die in de Frans-Duitse grensregio's willen werken en alle werkgevers die in deze grensregio's gevestigd zijn.

Figuur 2: Gemeenschappelijke website over grensarbeid (grenzarbeit.eu/grensarbeid.eu)

Bron: grenzarbeit.eu

Zo worden de activiteiten van de SGA's (Maastricht, Kerkrade, Venlo, Gronau, Kelmis) beschreven op de homepage Grenzarbeit.eu en Grensarbeid.eu, waarbij de pagina ook linkt naar de afzonderlijke pagina's van GrenzWerk (Gronau) en het arbeidsbureau van de Duitstalige Gemeenschap (Kelmis). Evenzo is er een directe link naar de gezamenlijke homepage van de GrensInfoPunten, waarbij, zoals reeds vermeld, het gemeenschappelijke uiterlijk van de logo's van "Grensarbeid" en "GrensInfoPunt" duidelijk maakt dat de twee initiatieven aan elkaar gekoppeld zijn.

3.2 De schriftelijke samenwerkingsovereenkomsten

De details van de samenwerking tussen de partnerorganisaties zijn vastgelegd in overeenkomsten tussen de betrokken partners, waarin doelstellingen, werkmethoden en financiering worden beschreven. De verschillende benamingen zijn "samenwerkingsovereenkomst" (Gronau), "verbintenisverklaring" (Venlo), "business plan" (Maastricht) en "vervolgovereenkomst" (Kerkrade). Bovendien hebben Gronau en Venlo nog een aanvullend bedrijfsplan. In Kelmis en in de Eems-Dollard Regio is samenwerking overeengekomen onder de paraplu van een INTERREG-project. Over deze twee initiatieven wordt in deze studie in het kader van de Grenslandagenda (NRW/NL) niet uitvoerig geschreven, omdat Kelmis pas in oprichting is en het INTERREG-project Arbeidsmarkt Noord

iets anders is en ook aan de grens tussen NL en Nedersaksen ligt. Ook het initiatief in Nijmegen/Kleve kon nog niet worden geanalyseerd, aangezien de overeenkomst van de partners momenteel nog in ontwikkeling is, en de ervaringen in het kader van een SGA-constructie dus pas in de nabije toekomst beschikbaar zullen zijn.

Tabel 1: Grondslag van de samenwerking tussen SGA en Grenswerk

Kerkrade	Maastricht	Venlo	Gronau	Kelmis	Arbeidsmarkt Noord (Eems-Dollard)
Vervolg overeenkomst 2021-2022 SGA Euregio Maas-Rijn Kerkrade-Herzogenrath	Business plan SGA Euregio Maas-Rijn 2018-2020	Verbintenisverklaring inzake de gemeenzame diensten in het kader van de service grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling (SGA) 2020/2021	GrensWerk Samenwerking Overeenkomst 2017-2020	INTERREG-project Youregion Juni 2018 tot mei 2022	INTERREG-project 2018 - 2022

Bron: Documenten van de verschillende SGA's

Momenteel wordt tussen de partners in Kerkrade/Herzogenrath overleg gevoerd over een verdere vervolgovereenkomst voor de jaren 2023/2024. In Maastricht wordt gewerkt aan een herziening van het huidige business plan. Bovendien heeft de coördinator van de SGA Maastricht een document opgesteld met aanbevelingen ter verbetering van de samenwerking van de SGA's Maastricht en Kerkrade. De mogelijkheden voor een intensievere samenwerking op het gebied van inhoud en administratie en op financieel gebied worden besproken.³ Momenteel vinden ook gesprekken plaats in de SGA te Venlo met het oog op de actualisering van de huidige verbintenisverklaring. Het belangrijkste punt in dit verband is de uitdaging van de toekomstige financiering van de diensten die bijvoorbeeld door het GrensInfoPunt Mönchengladbach worden verleend. In Gronau/Enschede wordt in het kader van de werkzaamheden van GrensWerk de bestaande samenwerkingsovereenkomst telkens automatisch verlengd als de partners deze niet vóór 30 juni opzeggen. In de overeenkomst is bepaald dat deze geldig blijft zolang de partners niet uitdrukkelijk iets anders willen. Gronau bekijkt echter ook in een strategieproces hoe een GrenzWerk 2.0 eruit zou kunnen zien en hoe de overeenkomst in die zin op middellange termijn verder moet worden ontwikkeld.

Aangezien momenteel aan de verschillende samenwerkingsovereenkomsten wordt gewerkt, bestaat thans de mogelijkheid om buiten de afzonderlijke SGA-constructies te

³ Ramona Cursius, Conclusies & aanbevelingen – Doorontwikkeling SGA's Euregio Maas-Rijn, v.a. 2023.

bespreken wat voor verdere ontwikkeling wenselijk is voor de respectievelijke locatie en welke ontwikkeling wenselijk zou zijn voor alle SGA-initiatieven. In dit verband rijzen verschillende vragen op het gebied van de financieringsbehoeften, waardoor een uitwisseling van de verschillende probleemsituaties en vereisten zeer vruchtbaar kan zijn.

Wanneer de verschillende overeenkomsten worden vergeleken, blijkt dat geen sprake is van een uniform organisatiemodel. De samenstelling van de partners, de werkmethoden en de financiering verschillen naar gelang van de plaatselijke omstandigheden. Uit de analyse van de inhoud van de verschillende initiatieven blijkt echter dat zij volgens de overeenkomsten soortgelijke doelstellingen nastreven:

- Grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling: met betrekking tot vacatures en werkzoekenden wordt gestreefd naar aanzienlijke synergie-effecten door het koppelen van de respectievelijke grensoverschrijdende activiteiten (matching), waarbij de gestructureerde en geïntensiveerde uitwisseling van vacatures en sollicitanten een belangrijk aandachtspunt is. Het doel is een goed geïntegreerde grensoverschrijdende arbeidsmarkt, die ook wel een arbeidsmarkt van 360 graden wordt genoemd.
- Gerichte informatie over grensoverschrijdende arbeid: door informatie-evenementen van de partnerorganisaties over de mogelijkheden van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt aan elkaar te koppelen (via bijvoorbeeld banenbeurzen en informatie-evenementen) moet een meerwaarde worden gecreëerd die verder gaat dan de bestaande EURES-samenwerking of die deze samenwerking versterkt.
- Begeleiding in ruimere zin: Via gestructureerde samenwerking met GrensInfoPunten moet werkzoekenden en werkgevers op een ongecompliceerde en klantvriendelijke manier informatie worden aangeboden die verder gaat dan alleen arbeidsbemiddeling en die betrekking heeft op alle aspecten van grensoverschrijdende arbeid (zoals ziektekostenverzekering, belastingen, sociale premies, enz.) In die zin is het idee van een éénloketsysteem of One-Stop-Shop met de GIP's geen uniform organisatiemodel van de verschillende initiatieven, maar het streven naar een zo volledig mogelijke dienstverlening voor werkgevers en werkzoekenden is een essentiële drijfveer in alle initiatieven. Het idee is het sterkst verankerd in Kerkrade, waar in de overeenkomst is opgenomen dat het op zichzelf staande SGA-kantoor vijf dagen per week van 9.00 tot 13.00 uur voor het publiek

geopend moet zijn. Met het GrensInfoPunt in hetzelfde gebouw, was het model (vóór de Corona-crisis) om potentiële cliënten één loket te kunnen bieden voor informatie, advies en doorverwijzing. De aanpak bij GrensWerk in Gronau is ook vergelijkbaar, zij het met andere tijden. De praktijk in Venlo meldt ook dat zij werkzoekenden op afspraak tandembegeleiding van UWV en de Bundesagentur kunnen aanbieden, in welk geval ook een gesprek met het GrensInfoPunt kan worden geregeld. Het concept in Maastricht was iets bescheidener, vooral in de beginnende jaren. Daar begonnen de partners eerder met het idee van een versterkt netwerk gericht op sectoren. Momenteel werkt het personeel van de partners (bv. de Belgische VDAB) echter ook op vaste dagen van de week op de SGA-locatie in Maastricht.

3.3 Organisatievormen en samenstelling van de partners

Deze bovengenoemde essentiële doelstellingen bepalen de werkzaamheden van de verschillende initiatieven. De uitvoering van deze drie essentiële taken wordt bepaald door de samenstelling van de partners. Uit de analyse is gebleken dat er in principe drie modellen zijn:

1. Model "Grote Diversiteit" met brede SGA-samenstelling en essentiële rol van de Nederlandse gemeenten.

Deze is te vinden in Maastricht en Kerkrade. De gemeenten Maastricht en Kerkrade zijn verantwoordelijk voor de coördinatie van de SGA. Kerkrade toont hier de grootste diversiteit met medewerking van UWV, het Bundesamt Aachen-Düren, Jobcenter StädteRegion⁴, GrensInfoPunt Aachen-Eurode en 4 Nederlandse gemeentelijke partners (gemeente Kerkrade, Podium 24/gemeente Maastricht, WSP Parkstad, WSP Westelijke Mijnstreek). In Maastricht zijn er ook twee gemeentelijke actoren (Podium 24, WSP Westelijke Mijnstreek) naast het UWV en de Vlaamse VDAB. In Maastricht en Kerkrade zijn de gemeentelijke partners geen lid van EURES. Daarom wordt de diversiteit ook gekenmerkt door partners met een EURES-mandaat (BA, UWV, VDAB) die samenwerken met partners zonder EURES-mandaat (Gemeentelijke Diensten).

2. Model "EURES-partner met bescheiden rol Nederlands gemeentelijk niveau".

---

⁴ De Duitse Jobcenter zijn instellingen die zich ontfermen over de ontvangers van werkloosheidsuitkeringen II ("Hartz IV"). De partners van de Jobcenter StädteRegion Aachen (partner in de SGA Kerkrade) zijn de StädteRegion Aachen en het Bundesagentur für Arbeit, en dus gedeeltelijk gemeente. Het Jobcenter Kreis Viersen is betrokken bij de SGA Venlo en is tevens een samenwerkingsverband tussen de Bundesagentur für Arbeit en de Landkreis als "kommunaler" aanbieder.

Dit model betekent een samenstelling van de EURES-partners UWV, BA en GrensInfoPunt met een bescheiden rol van Nederlandse gemeentelijke diensten die geen EURES-lid zijn. Dit is terug te vinden in de samenwerking in Venlo van UWV Noord- en Midden-Limburg, BA Krefeld, BA Mönchengladbach, Jobcenter Viersen, Arbeidsmarktregio Venlo⁵ en het GrensInfoPunt Mönchengladbach.

In Kelmis is een dergelijke samenwerking onlangs van start gegaan tussen BA Aachen-Düren en het arbeidsbureau van de Duitstalige Gemeenschap (de aansluiting van het GrensInfoPunt is gepland).

3. Model "Alles onder de paraplu van EURES - met coördinatie op gemeentelijk niveau".

Deze variant van model 1 is alleen vastgesteld in Gronau, waar het UWV, de BA, het GrensInfoPunt Gronau en de gemeente Enschede door EURES-adviseurs worden vertegenwoordigd. De gemeente Enschede heeft hierbij een coördinerende rol, omdat zij de teamleiding verzorgt, in samenspel met de Bundesagentur Coesfeld, het UWV Werkplein Twente en het GrensInfoPunt van de Euregio. De gemeente Enschede is de enige Nederlandse gemeente die lid is van EURES.

De diverse modellen vereisen verschillende randvoorwaarden met betrekking tot werkmethoden en financiering. Dit betekent dat het diversiteitsmodel in bijvoorbeeld Maastricht en Kerkrade door het aantal verschillende actoren een hogere coördinatie- en secretariaatsinspanning kan betekenen dan bijvoorbeeld een structuur die sterk gericht is op de samenwerking van de EURES-leden UWV en BA, zoals in Venlo.

Verschillende mandaten van de betrokken instellingen

In iedere SGA-constructie hebben de betrokken actoren zichzelf een mandaat of opdracht gegeven dat is vastgelegd in de bovengenoemde schriftelijke overeenkomsten en waarover momenteel opnieuw wordt onderhandeld. Daarnaast hebben de actoren ook andere

---

⁵ Wat is een arbeidsmarktregio in de Nederlandse betekenis? Nederland is verdeeld in 35 arbeidsmarktregio's. Binnen een regio werken de gemeenten en het UWV samen om diensten te verlenen aan werkzoekenden en werkgevers. De arbeidsmarktregio's zijn een gevolg van de zogenaamde SUWI-wet. Deze wet bepaalt bijvoorbeeld dat er in de 35 arbeidsmarktregio's van Nederland een contactpunt voor werkgevers is: het Werkgeversservicepunt (WSP). Binnen een WSP ontwerpen de publieke dienstverleners, d.w.z. de gemeenten en het UWV, gezamenlijk de werkgeversdienstverlening.

mandaten, die in het geval van grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling bijvoorbeeld voortvloeien uit de verplichtingen van een EURES-lidmaatschap. Met betrekking tot het mandaat van de betrokken actoren kan dus een onderscheid worden gemaakt tussen partners waarbij een dergelijk mandaat rechtstreeks uit hun EURES-lidmaatschap afleidt en partners voor wie dit niet het geval is. Op grond van artikel 27 van de EURES-verordening (EU) 2016/589 zijn EURES-leden verplicht de volgende taken op zich te nemen: EURES-leden of EURES-partners in grensregio's verstrekken grensoverschrijdende werknemers en werkgevers "informatie over de specifieke situatie van grensarbeiders die tevens relevant is voor werkgevers in die regio's". Zij zorgen onder meer voor "arbeidsbemiddelings- en wervingsdiensten, het coördineren van de samenwerking tussen de deelnemende organisaties en het verrichten van voor de grensoverschrijdende mobiliteit relevante activiteiten".

In het kader van de samenwerking in SGA-constructies maken de EURES-leden UWV, VDAB, BA, DG Werkgelegenheid en de gemeente Enschede daarom deel uit van een groep met een doelstelling die sterk verbonden is met het EURES-mandaat. Uit de achtergrondbesprekingen werd duidelijk dat de activiteiten van deze actoren in het kader van de SGA-samenwerking in overeenstemming zijn met het mandaat van de EURES-verordening. De GrensInfoPunten hebben ook een mandaat dat voortvloeit uit het feit dat zij EURES-partners zijn. De EURES-partners, zoals de GIP's, vervullen niet alle, maar ten minste één van de taken van de EURES-leden. De details van EURES worden in het volgende hoofdstuk verder besproken. In het geval van de GIP's is de taak volgens de EURES-verordening het verstrekken van informatie over de specifieke situatie van grensoverschrijdende werknemers en werkgevers en valt dit ook samen met hun mandaat in het kader van de SGA-samenwerking.

EURES-leden (UWV, VDAB, BA, Arbeidsbureau van de Duitstalige Gemeenschap, Gemeente Enschede) en EURES-partners (GIP's) zijn ook betrokken bij de EURES-samenwerking in de grensregio's van België, Duitsland en Nederland. Dit EURES-netwerk wordt gecoördineerd door de regionale directie Düsseldorf van de Bundesagentur für Arbeit.⁶

In Duitsland komt het mandaat van de arbeidsbureaus ook overeen met het algemene mandaat van de BA, bijvoorbeeld in het geval van de arbeidsbureaus Städteregion Aachen en Jobcenter Kreis Viersen. Zo zijn bij de SGA-constructies in Kerkrade en Venlo ook de arbeidsbureaus van de Städteregion Aken (in Kerkrade) en het Landkreis Viersen (in Venlo) betrokken. In deze gevallen zijn de arbeidsbureaus gezamenlijke instellingen van het Landkreis en de BA. Zo brengt de BA zijn grensoverschrijdend mandaat in deze samenwerking

---

⁶ Het EURES-netwerk België, Nederland, Duitsland omvat volgens de Bundesanstalt für Arbeit de Euregio's, het Zweckverband Aachen, het UWV, de Belgische arbeidsbureaus (Dienst voor Arbeidsbemiddeling van de Duitstalige Gemeenschap, Le Forem), de DGB NRW, de Belgische Raad van Vakverenigingen, de Kamer van Koophandel Euregio Maas Rhein, Start People en de arbeidsbureaus Aachen-Düren, Coesfeld, Krefeld, Mönchengladbach, Rheine en Wesel. Zie BA homepage "EURES in Nordrhein-Westfalen": <https://www.arbeitsagentur.de/vor-ort/rd-nrw/content/1533735160777>, laatst geraadpleegd op 12.10. 2022.

in. Dit is bijvoorbeeld anders bij het arbeidsbureau van de stad Kleef of het arbeidsbureau van het Landkreis Coesfeld, die onafhankelijk van de BA worden onderhouden. Tot dusver zijn de arbeidsbureaus waarbij de BA betrokken is, betrokken bij de bestaande SGA-constructies.⁷

De Nederlandse gemeentelijke diensten voor arbeidsbemiddeling (met uitzondering van de gemeente Enschede) worden gekenmerkt door het feit dat zij geen overeenkomstig EURES-mandaat hebben, aangezien zij noch lid, noch partner van EURES zijn. Hun mandaat in het kader van de SGA-constructies heeft voornamelijk betrekking op de regelingen en verplichtingen van de overeenkomsten met de respectieve partners. Deze overeenkomsten hebben betrekking op voorlichting en plaatsing van werkzoekenden in een grensoverschrijdende context. In de SGA-overeenkomsten wordt geen onderscheid gemaakt tussen verschillende groepen werkzoekenden. In die zin zijn sommige gemeentelijke partners ook in de grensoverschrijdende context een verbintenis aangegaan die verder gaat dan wat zij als hun "reguliere" taken beschouwen. In de zelfbeschrijving van de SGA-partner Werkgevers Service Punt Parkstad (WSP) worden bijvoorbeeld de taken en het mandaat geschetst: "Wij ondersteunen de gemeenten Beekdaelen Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal bij het aan het werk krijgen van uitkeringsgerechtigden volgens de Participatiewet. Daarnaast plaatsen wij kandidaten in passende banen in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening." In die zin is met name de doelgroep van werkzoekenden in het kader van de SGA-samenwerking breder dan in het kader van het nationale mandaat. Dit heeft gevolgen voor de kwestie van de financiering, zoals hieronder zal worden aangetoond.

3.4 De verschillende vraagstukken in verband met de financiering

Uit de analyse van de verschillende overeenkomsten en modellen blijkt dat het bij de kwestie van de financiering om verschillende aspecten gaat:

- a) De financiering van de personele inzet van de partners in het kader van de SGA-activiteiten aan de kant van het eigenlijke bemiddelingswerk,
- b) de financiering van de personeelscapaciteiten op het gebied van secretariaat en coördinatie,
- c) de financiering van de personeelscapaciteit aan de kant van de GrensInfoPunten,
- d) de financiering van kantoren en werkmateriaal,

---

⁷ Volgens de beschrijving van het Bundesagentur für Arbeit zijn arbeidsbureaus instellingen die zorg dragen voor ontvangers van een werkloosheidsuitkering II ("Hartz IV"). Hun taken omvatten: Het garanderen van het levensonderhoud van werkzoekenden door basiszekerheid te bieden. Ondersteuning van ontvangers van een werkloosheidsuitkering II ("Hartz IV") en plaatsing bij potentiële werkgevers, alsmede bevordering van integratiemaatregelen en voortgezette beroepsopleiding. Zie: <https://www.arbeitsagentur.de/lexikon/jobcenter>, laatst geraadpleegd op 2.10. 2022.

- e) de financiering van gezamenlijke activiteiten zoals banenbeurzen, voorlichtingsbijeenkomsten, enz.

a) Personeelscapaciteiten in het kader van het eigenlijke bemiddelingsproces

Het financieringsvraagstuk van de inzet van personeel is voor de partnerorganisaties zeer verschillend. Uit de gesprekken met vertegenwoordigers van de Bundesagentur en het UWV is gebleken dat voor de daadwerkelijke activiteit op het gebied van arbeidsbemiddeling en werkgeversondersteuning gebruik kan worden gemaakt van de posten die intern voor de EURES-activiteiten⁸ zijn gereserveerd. Op die manier kan de bestaande personele capaciteit van EURES, die in de gewone begroting van de organisaties is opgenomen, in het kader van een SGA-samenwerking worden geïntegreerd. Volgens de huidige vervolgovereenkomst van de SGA in Kerkrade betekent dit bijvoorbeeld dat zowel UWV als BA elk 0,5 fte bijdragen aan het feitelijke plaatsingsteam. In de gesprekken met BA en UWV is duidelijk geworden dat het hier gaat om EURES-functies die heel goed in het kader van de SGA kunnen worden vervuld. In de overeenkomst van Venlo wordt niet in detail aangegeven hoeveel tijd de respectieve personeelsleden van UWV en BA/Jobcenter voor de SGA werken, maar wordt verwezen naar het feit dat de capaciteit afzonderlijk zou worden vastgesteld en aangepast met het oog op de behoeften. Dit is ook het geval in Gronau. Om deze personele capaciteit in de toekomst veilig te stellen, is het van essentieel belang dat het UWV en de BA (Mönchengladbach en Krefeld) de werkelijke toegevoegde waarde van de SGA-constructies inzien bij de versterking van hun EURES-activiteiten. Zolang BA en UWV deze toegevoegde waarde van de SGA inzien, is de personele capaciteit van EURES in het kader van de SGA veiliggesteld. Het voordeel hiervan is dat de grensoverschrijdende bemiddelingswerkzaamheden in het kader van de SGA als een "reguliere taak" uit hun eigen personele middelen worden gefinancierd en niet afhankelijk zijn van externe financiering. Dit betekent niet dat de inzet van de BA en het UWV/Jobcenter in de toekomst niet opnieuw zou kunnen verzwakken als gevolg van interne beperkingen. Daarom is het belangrijk de toegevoegde waarde veilig te stellen door een stabiele deelname van alle partners.

Box 1: Wat is EURES?

EURES is een samenwerkingsnetwerk dat is opgezet om het vrije verkeer van werknemers tussen de 27 EU-lidstaten, Zwitserland, IJsland, Liechtenstein en Noorwegen te vergemakkelijken.

---

⁸ Zie Box 1.

Het netwerk bestaat uit: het Europees Coördinatiebureau, de nationale coördinatiebureaus, EURES-partners en de geassocieerde EURES-partners.

De partners in het netwerk kunnen openbare diensten voor arbeidsvoorziening zijn, particuliere diensten voor arbeidsvoorziening, vakbonden, werkgeversorganisaties en andere relevante actoren op de arbeidsmarkt. De partners verstrekken informatie en verlenen plaatsings- en wervingsdiensten aan werkgevers en werkzoekenden, terwijl het Europees Coördinatiebureau en de nationale coördinatiebureaus respectievelijk op Europees en nationaal niveau toezicht houden op de organisatie van de activiteiten.

Daarnaast vervult EURES een belangrijke rol in het verstrekken van specifieke informatie en het vergemakkelijken van plaatsingen ten behoeve werkgevers en grensarbeiders in Europese grensregio's.

Via een jaarlijkse oproep krijgen geïnteresseerde instellingen de gelegenheid een aanvraag in te dienen om lid of partner van EURES te worden.

Bron: https://ec.europa.eu/EURES/public/EURES-services_nl

De situatie is anders in het geval van de bemiddelingsdiensten van de Nederlandse gemeentelijke diensten. Hier heeft alleen de gemeente Enschede de inzet van personeel in het kader van de SGA in haar lopende uitgaven geïntegreerd en grensoverschrijdende bemiddeling in de zin van de SGA-samenwerking als een "reguliere taak" gedefinieerd. Tot op zekere hoogte geldt dit ook voor de betrokken arbeidsbureaus aan Duitse zijde. Dit is niet het geval bij de gemeentelijke diensten in Maastricht, Kerkrade (de andere Parkstad-gemeenten) en Sittard. Daarom rijst thans de vraag naar de verdere financiering van de inzet van hun personeel in het kader van een SGA. In het geval van de SGA's in Maastricht en Kerkrade is voor de financiering van de gemeentelijke samenwerking op het gebied van bemiddeling in de beginjaren gebruik gemaakt van subsidies van de Provincie Limburg, INTERREG-middelen en thans tijdelijke eigen middelen.

In de gemeente Enschede daarentegen is al jaren geleden een discussie gevoerd over de vraag of grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling ook in bredere zin als dienstverlening aan werkzoekenden en bedrijven tot de reguliere taken van de gemeentelijke diensten zou moeten behoren, namelijk als middel om de economische aantrekkelijkheid van de gemeente te versterken. Enschede heeft destijds gekozen voor deze extra dimensie, die een aanvulling vormde op de bestaande sociale functie in de zin van het plaatsen van uitkeringsgerechtigden. In het huidige onderzoek naar de verdere ontwikkeling van de SGA's in Maastricht en Kerkrade wordt erop gewezen dat het aanbod van SGA's inmiddels op een brede doelgroep is gericht. En terwijl vanuit het perspectief van de gemeentelijke diensten de betrokkenheid bij SGA's zijn oorsprong vond in een sociale missie gericht op mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, lijkt de doelgroep zich in de loop der jaren te hebben verbreed: jong,

oud, met een hoog of laag opleidingsniveau.⁹ Uit verschillende interviews is duidelijk geworden dat dit vooral te wijten is aan het feit dat de huidige arbeidsmarkt niet meer vergelijkbaar is met de arbeidsmarkt ten tijde van de oprichting van de SGA's. Alle ondervraagden wezen erop dat het werk momenteel vooral gekenmerkt wordt door het grote aantal vacatures en het tekort aan geschoolde arbeidskrachten aan beide zijden van de grens. In die zin zijn de werknemers van de gemeentelijke partners in de SGA's ook bemiddelaars en ambassadeurs van een aantrekkelijke en goed functionerende grensoverschrijdende arbeidsmarkt. En dit is een belangrijk element van een aantrekkelijke bedrijfslocatie.

In die zin ligt het voor de hand dat andere gemeenten zich beraden over de vraag of zij het voorbeeld van de gemeente Enschede moeten volgen en de doelstelling van de reguliere taken op het gebied van de arbeidsbemiddeling moeten uitbreiden. Koppeling met het EURES-lidmaatschap is een optie, maar niet verplicht voor financiering. In het onderstaande zal het overzicht van de inzet van personeel in de SGA Kerkrade/Herzogenrath illustreren om welke ordes van grootte het gaat.

---

⁹ Dit is een beschrijving van de doelgroep van SGA's die Ramona Corsius beschrijft voor Maastricht en Kerkrade.

Tabel 2: de personele bezetting in de SGA Kerkrade per 1 januari 2021

Personaleinsatz der Partner des SGA EMR, Kerkrade-Herzogenrath zum 1. Januar 2021		
Partner	Besetzung Team + Sekretariat	Erläuterung
Arbeitsagentur Aachen-Düren	TEAM: 0,5 VZÄ (zur Verfügung)	Davon ist wöchentlich 0,3 VZÄ vort Ort in Kerkrade-Herzogenrath anwesend
	SEKRETARIAT: 0,5 VZÄ	
Jobcenter Städte-Region Aachen	wechselnd	Selbstständige regelmäßige Beisteuerung und bei Projekten
UWV Südlmburg	TEAM: 0,5 VZÄ (mindestens)	Strukturierter Einsatz des Backoffices für den SGA
	SEKRETARIAT: 0,75 VZÄ	
WSP-Parkstad	0,8 VZÄ (mindestens)	Flussschema Backoffice an SGA angeglichen, langfristig Erhöhung auf 1,0 VZÄ
WSP-Westelijke Mijnstreek	0,5 VZÄ	
Podium 24	0,5 VZÄ (höchstens)	Mehr Einsatz abhängig von externer Finanzierung
Gemeinde Kerkrade (Gastgeber)	0,5 VZÄ	Im Team, Anknüpfung an Sekretariat (tägliche Leitung)
	Notwendiger Einsatz für die allgemeine Koordination	Koordination (umfassend), Tagesordnung Lenkungsausschuss, finanzielle Rechenschaft etc.

Bron: SGA-vervolgovereenkomst 2021-2022, SGA Euregio Maas-Rijn Kerkrade-Herzogenrath

b) de financiering van de personeelscapaciteiten op het gebied van secretariaat en coördinatie

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is personele capaciteit nodig voor de eigenlijke bemiddelingswerkzaamheden en voor secretariaats- en coördinatie diensten. De SGA-constructies verschillen aanzienlijk wat betreft de omvang van deze ondersteunende diensten. In principe kunnen drie modellen worden onderscheiden:

- Het model van Kerkrade, waarbij de bij de bemiddeling betrokken collega's worden bijgestaan door een secretariaat en een "neutrale" coördinator (die zelf niet bij de bemiddeling betrokken is) de samenwerking coördineert. De secretariaatsfunctie

wordt gefinancierd door BA, UWV, de gemeente Kerkrade en subsidies van de Provincie Limburg, de coördinatorfunctie door de gemeente Kerkrade. De financiering voor secretariaat en coördinatie is in Kerkrade groter dan in de andere SGA's. Zoals reeds gezegd, betekent het grote aantal partners in de SGA een grotere coördinatie-inspanning dan bij andere SGA-constructies. Het SGA is gehuisvest in afzonderlijke ruimten en niet bij een van de partnerorganisaties, zoals in de andere constructies.

- Het Venlo-model, waarbij UWV, BA/Jobcenter en het GrensInfoPunt coördinerende en organisatorische taken uitvoeren met de bestaande middelen van de respectievelijke organisaties, met de nadruk op een soort netwerkarakter. De coördinatiekosten worden hier niet afzonderlijk vermeld, maar worden door de betrokken partners bijgedragen in het kader van hun SGA-samenwerking. De secretariaatskosten voor zover aanwezig worden uit bestaande eigen middelen betaald.
- Het Gronau-model, waarbij de coördinatie- en secretariaatsfunctie worden verzorgd door een van de EURES-partners (gemeente Enschede/Werkplein Enschede), met een coördinerende gemeentemedewerker (1 VTE) en een functie van 30 uur bij de gemeente voor actieve arbeidsbemiddeling. In die zin zijn de extra kosten voor secretariaatsaken en coördinatie veel lager dan in het Kerkraadse model. Ook in Maastricht worden de coördinatie-taken overgenomen door een personeelslid (0,5 fte, Podium 24/Gemeente Maastricht) dat ook betrokken is bij de actieve bemiddeling. Anders dan in Enschede gebeurt dit echter zonder EURES-mandaat, maar als een extra dienst die niet door de reguliere middelen wordt gedekt. Secretariaatsaken worden ook overgenomen door Podium 24/Gemeente Maastricht, die niet onder de reguliere uitgaven vallen. Zoals aangegeven zouden ook hier extra subsidies (b.v. INTERREG-middelen) kunnen worden gebruikt.

Het is duidelijk dat zich verschillende financieringsvraagstukken voordoen. In het Venlose model worden geen extra middelen uitgetrokken voor coördinatie en zijn de middelen voor secretariaatsdiensten bescheiden.

In Maastricht en Kerkrade is er momenteel de kwestie van de financiering van de personeelscapaciteit voor secretariaatsfuncties en coördinatie. Het gaat om de volgende taken, die van bijzonder belang zijn voor het functioneren van de SGA:

- Telefoongesprekken beantwoorden en inkomende e-mailvragen behandelen
- Bijwerken van de gegevens op de website en/of sociale media

- Verwerking van gegevens over vacatures
- Verwerking van de gegevens van de sollicitant en actualisering van de individuele informatie en de begeleidingsstappen tot de sollicitatie en de plaatsing

In Enschede kan de coördinatie worden waargenomen door een gemeentemedewerker met de bemiddelingsactiviteit onder de paraplu van het EURES-mandaat en hoeft de secretariaatsfunctie op dit moment niet te worden gefinancierd.

c) De financiering van de personeelscapaciteit aan de kant van de GrensInfoPunten,

De GrensInfoPunten worden door alle ondervraagden als een essentieel onderdeel van de SGA-initiatieven beschouwd. Naast de zuivere informatie over mogelijkheden en vacatures over de grens en de eigenlijke bemiddeling tussen werkzoekenden en werkgevers, wordt uitgebreide begeleiding gezien als een essentiële dienst en toegevoegde waarde van een SGA. Het gaat hierbij om een breed scala van vragen die rijzen bij het aanvaarden van een baan in een buurland: van vraagstukken op het gebied van sociale zekerheid, ziektekostenverzekering en arbeidsrecht tot belastingvraagstukken. Momenteel geven de GrensInfoPunten bijvoorbeeld zeer vaak advies over thuiswerken voor grenspendelaars en de gevolgen daarvan. Begeleiding in ruimere zin is dus een van de hoekstenen van de SGA-constructies en wordt in de overeenkomsten beklemtoond. Inhoudelijk wordt in die zin naar een model gestreefd, waarbij werkzoekenden na contact met SGA-medewerkers ook de mogelijkheid hebben om direct advies te verkrijgen van het GrensInfoPunt. Er zijn SGA-constructies waarbij de Euregio een officiële partner is van het SGA-samenwerkingsverband (Gronau). Dit betekent dat het GrensInfoPunt er officieel bij is aangesloten, aangezien het GrensInfoPunt EUREGIO Enschede/Gronau onder de paraplu van de Euregio is opgericht. Ook is een GrensInfoPunt officieel als partner in de SGA Venlo geïntegreerd, waarbij de Euregio Rijn-Maas-Noord ook sponsor van het GrensInfoPunt is en deelneemt aan de SGA. In beide SGA's is het de bedoeling dat de begeleiding ook door GIP-personeel op afgesproken tijden op één plaats (Venlo, Gronau) kan worden gegeven. Elders kan het SGA-personeel rechtstreeks contact opnemen met het GrensInfoPunt, dat zich in hetzelfde gebouw bevindt, zoals in Kerkrade, of in de onmiddellijke nabijheid, zoals in Maastricht. In Maastricht heeft de gemeente Maastricht een coördinerende rol in zowel het GrensInfoPunt als de SGA. Momenteel neemt het personeel van het GrensInfoPunt deel aan alle bestaande SGA-constructies (in Kelmis is deelname van het GIP gepland). Ook het GrensInfoPunt Aachen-Eurode is sinds enige tijd geïntegreerd in de administratieve structuur van de SGA in Kerkrade.

De inhoudelijke samenwerking wordt sterk vergemakkelijkt door het feit dat de meeste personeelsleden die bij de GrensInfoPunten betrokken zijn, ook EURES-adviseurs zijn. Daarom hebben zij een EURES-opleiding gevolgd over de Europese arbeidsmarkt en aspecten van

grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling. Vijf GrensInfoPunten zijn ook zogenaamde "EURES-partners" (GrensInfoPunt Aken-Eurode, Euregio Gronau (met GrensInfoPunt), Grensinformatiepunt Rijn-Waal, GrensInfoPunt Rijn-Maas-Noord en GrensInfoPunt Eems-Dollart Regio).¹⁰ Volgens de EURES-zelfbeschrijving¹¹ zijn er EURES-leden en EURES-partners. De leden van EURES vervullen alle in de verordening vastgelegde taken. Zij vergroten bijvoorbeeld ook het grensoverschrijdende volume van banen en sollicitanten en breiden de voorlichtings- en begeleidingsdiensten uit. UWV en BA zijn EURES-leden. De EURES-partners daarentegen voeren niet alle, maar ten minste één van de taken van de leden uit. In het geval van de GrensInfoPunten gaat het om de uitbreiding van de voorlichtings- en adviesdiensten. Daarnaast zijn individuele personeelsleden van GrensInfoPunten zogenaamde EURES-adviseurs. Zij hebben een EURES-opleiding gevolgd en zijn vertrouwd met verschillende aspecten van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, met name de transnationale arbeidsmarkt.

De diensten die door het personeel van de GrensInfoPunten in het kader van de SGA-samenwerking worden verleend, zijn echter nog niet in de reguliere financiering van de GrensInfoPunten opgenomen. In tegenstelling tot het UWV en de BA kunnen de GrensInfoPunten dus geen reguliere personele capaciteit inbrengen in de SGA die in de huidige begroting is voorzien. Tot dusver werden deze ook gefinancierd uit extra fondsen, zoals INTERREG of EaSI, of als een extra taak van het GIP-personeel.

Voor het jaar 2022 en de daaropvolgende jaren was het de bedoeling om de inzet van het GIP-personeel te financieren met behulp van het Europese programma ESF+. Het feit dat deze aanvraag niet is goedgekeurd, betekent dat er momenteel een financieringsprobleem is voor de geplande stationering in de GrensInfoPunten. Alle betrokken GrensInfoPunten zijn momenteel op zoek naar alternatieve financiering voor personele middelen in het kader van hun SGA-werkzaamheden. De financiering van de GrensInfoPunten zal pas in 2023/24 opnieuw worden geëvalueerd, wat eigenlijk te laat is gezien de gewijzigde situatie.

In die zin kan worden gesteld dat de huidige financiering van de GrensInfoPunten niet beantwoordt aan de gewijzigde randvoorwaarden. Dit heeft te maken met het feit dat de financiële behoeften van de GrensInfoPunten al vóór 2018 zijn onderzocht, toen zowel de rol als het aantal informatieverzoeken en het takenpakket veel bescheidener waren dan nu het geval is als gevolg van de Coronacrisis en de volledig veranderde arbeidsmarkt. Ook de GIP's bevinden zich in verschillende stadia van ontwikkeling. De overeenkomstige inventarisatie werd reeds in 2017 gepubliceerd.¹² In 2019 kwamen Euregio's en vertegenwoordigers van de

---

¹⁰ In januari/februari 2023 werd het GrensInfoPunt Maastricht een EURES-partner.

¹¹ Zie de homepage van EURES Duitsland: https://www.EURES-deutschland.de/DE/EURES_verstehen/Mitglieder/mitglieder_node.html.

¹² Eind 2017 werden de resultaten van de studie gepubliceerd onder de titel "Eenheid in verscheidenheid, evaluatie informatiestructuur voor grensgangers tussen Nederland, Duitsland en België". De inventarisatie van de bestaande GrensInfoPunten is uitgevoerd door i&o research.

grensregio's uit Duitsland, België en Nederland bijeen in het stadhuis in Nijmegen. Er werd een overeenkomst ondertekend voor de financiering van de GrensInfoPunten. Hieraan is, zoals reeds gezegd, een jarenlange inventarisatie en bespreking van de werkmethoden en de financieringsbehoeften voorafgegaan, alsmede een politiek proces op verschillende niveaus in Duitsland, Nederland en België. Vandaag de dag dragen verschillende partners bij aan de financiering, waaronder het Nederlandse ministerie van Sociale Zaken, de provincies Limburg, Gelderland en Noord-Brabant, de Duitse deelstaat NRW, verschillende Euregio's en andere regionale partners. Voorheen waren de meeste GrensInfoPunten aan de Nederlands-Duitse grens afhankelijk van INTERREG-projecten, waardoor hun voortbestaan niet verzekerd was. Op dat moment kon bij de analyse van de financieringsbehoeften geen rekening worden gehouden met diverse actuele ontwikkelingen. Enerzijds heeft de Coronacrisis de rol van de GrensInfoPunten, hun zichtbaarheid en het aantal verzoeken, zoals reeds vermeld, aanzienlijk gewijzigd. Bij verschillende gelegenheden tijdens de Coronacrisis meldden personeelsleden van de GrensInfoPunten en de Euregio's dat zij werden geconfronteerd met een stroom van vragen die veel groter was dan in voorgaande jaren. De GrensInfoPunten moesten tijdens de Coronacrisis ook een soort beleidsadviesfunctie vervullen. De door NRW gecoördineerde Corona Taskforce, waarin Nederland, België, NRW, Nedersaksen en Rijnland-Palts op ministerieel niveau waren vertegenwoordigd, kon profiteren van de belangrijke inbreng van de GrensInfoPunten, die elk een beeld gaven van de effecten van niet-geharmoniseerde maatregelen, met name op het gebied van het grensoverschrijdende woon-werkverkeer, en een belangrijke voorlichtingsfunctie op zich namen.¹³ Met het oog op de veranderde arbeidsmarkt en de nieuwe complexe vraagstukken voor toekomstige grensPendelaars (zoals het thuiskantoor), is hun rol bij het verstrekken van uitgebreid advies nog belangrijker geworden. De mensen uit de praktijk melden dat het scepticisme en de terughoudendheid om in het buurland te gaan werken, zijn toegenomen. Dit geeft ook aan dat de rol van de GrensInfoPunten in de samenwerking nog belangrijker is geworden dan jaren geleden, vooral als de visie van een geïntegreerde grensoverschrijdende arbeidsmarkt en een 360-gradenperspectief ook in moeilijke tijden met succes moet worden nagestreefd.

Concluderend, zou het in overeenstemming zijn met de praktijk van de andere betrokken EURES-leden (UWV, Bundesagentur en de gemeente Enschede) indien de GrensInfoPunten de dienstverlening in het kader van de SGA's ook zouden kunnen definiëren als een reguliere taak waarvoor in de lopende begroting middelen beschikbaar worden gesteld. Bovendien moet, zoals hierboven is aangetoond, bij de evaluatie van de GrensInfoPunten volgend jaar rekening worden gehouden met de gewijzigde situatie, met name om de toegenomen

---

¹³ De positieve rol van GrensInfoPunten is bijvoorbeeld beschreven in de ITEM Grensoverschrijdende effectbeoordeling 2021. Zie: De gevolgen van nationaal georiënteerde coronacrisisbeheersing voor grensoverschrijdende crisisbeheersing in de Euregio Maas-Rijn. Bert-Jan Buiskool, Jaap van Lakerveld, Pim Mertens, Martin Unfried.

behoefte aan SGA-diensten te kunnen opnemen in de GIP-financiering, die echter in de eerste plaats los van de SGA-financiering moet worden gezien.

d) De financiering van bedrijfsruimten en bedrijfsmiddelen

De SGA's bevinden zich ook in zeer verschillende posities wat betreft de financiering van kantoren en bedrijfsmiddelen. De SGA Kerkrade is het enige initiatief met een eigen, afzonderlijk pand dat niet is ondergebracht in het pand van een van de partners. Bijgevolg worden hier, naast de huur, andere kosten gemaakt voor elektriciteit, telefoon, schoonmaak, die niet worden gemaakt wanneer kamers worden gedeeld of tijdelijk worden gebruikt in het kader van andere SGA's. Dit heeft ook te maken met een doelstelling die door andere SGA's niet wordt nagestreefd, namelijk om elke dag open te zijn voor klantenverkeer. In die zin heeft de SGA Kerkrade ook het duidelijkste karakter van een onafhankelijke instelling die mede gericht is op het klantenverkeer. Tijdens de Covid-crisis was dit beperkt, en daarom heeft dit aspect de afgelopen twee jaar een minder belangrijke rol gespeeld. Ook het concept van de gelijktijdige fysieke aanwezigheid van personeel van de respectievelijke partnerorganisaties in de kantoren werd door Covid verstoord, maar is nog steeds een van de basisdoelstellingen, waarbij het idee van een gemeenschappelijk One-Stop-Shop hier het duidelijkst wordt nagestreefd. Zoals reeds beschreven, werken bij de opbouw van de SGA Kerkrade de meeste partners ook samen, waardoor de coördinatie-inspanning groter is dan op andere locaties en er een onafhankelijk secretariaat en coördinator actief zijn. Backoffice en frontoffice zitten dus onder één dak. De onafhankelijke kantoren zijn ook te danken aan het feit dat in Kerkrade meer partners en personeelsleden betrokken zijn dan in andere SGA's. Zoals beschreven is er ook een filiaal van het GrensInfoPunt Aachen-Eurode in het Eurode Business Centre, waardoor het GIP praktisch in het idee van een One-Stop-Shop kan worden geïntegreerd. De kosten voor de kantoren en andere lopende kosten kunnen in de huidige periode alleen worden gefinancierd door de subsidies van de Provincie Limburg en door de financiële inzet van individuele partners. Interessant in dit verband is dat ook het Bundesagentur für Arbeit Aachen-Düren in de kosten kan bijdragen, zelfs indien het kantoor in Nederland is gevestigd, zoals het geval is. Daarentegen is het voor het UWV nog niet mogelijk om bij te dragen in de externe huurkosten. Dit geldt ook voor andere SGA's. Gezien het aantal partners in de SGA lijkt het hieraan bestede bedrag (ongeveer 30 000 euro) echter bescheiden, vooral in vergelijking met de respectievelijke bijdragen via de terbeschikkingstelling van personeel. Voor het Kerkraadse model vormen de afzonderlijke panden echter een essentieel element van de gekozen aanpak.

De uitgaven voor kantoren zijn iets lager in de andere SGA's, aangezien hier gebruik kan worden gemaakt van de kantoren van een van de projectpartners en vooral geen "vijfdagendienst" wordt nagestreefd. In Maastricht bijvoorbeeld zijn dit momenteel kantoren op de locatie van Podium 24/gemeente Maastricht voor de backoffice en worden de

frontoffice-activiteiten verricht in de kantoren van Werkcentrum Zuid-Limburg. Dit is een instelling van de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg, waartoe twee partners in de SGA behoren (gemeente Maastricht, gemeente Sittard). Bij GrensWerk in Gronau kunnen de partners gebruik maken van de kantoren van de Bundesagentur Coesfeld. Het Agentur für Arbeit Coesfeld stelt het nodige materiaal voor de begeleiding ter beschikking tegen een forfaitaire huurprijs. Dit betekent ook dat in moeilijke tijden - zoals tijdens de COVID-crisis - toen de lokalen slechts in beperkte mate konden worden gebruikt, de BA ook een lagere huur in rekening bracht. In dit geval worden de kosten gedragen door de gemeente Enschede. In Venlo werd er in het oorspronkelijke bedrijfsplan naar gestreefd om twee ochtenden en één middag per werkweek open te zijn voor klantenverkeer. De frontoffice-activiteiten vinden plaats in het pand van UWV in Venlo en worden verzorgd door UWV. Voor de financiering werd externe financiering nog beschreven in het eerste bedrijfsplan van 2019 in het kader van de deelname van de Euregio aan het eASI-programma. Tijdens de COVID-periode zijn nieuwe begeleidingsinstrumenten, zoals online interviews, ingevoerd, die volgens de praktijkmensen ook in de toekomst een rol zullen spelen. Daarom kan worden aangenomen dat het aantal dagen waarop een kamer moet worden gebruikt, in de toekomst zal afnemen. Ook in Venlo is het echter nog steeds de bedoeling dat de respectievelijke adviseurs van UWV, BA en GIP een gezamenlijke begeleiding mogelijk maken. Door de betrokkenheid van het GIP wordt ook hier een One-Stop-Shop nagestreefd, zij het niet beperkt tot spreekuren, maar met flexibele instrumenten. De uitgaven voor kantooruimtes en werkmateriaal zijn hier bescheidener dan bijvoorbeeld in Kerkrade. Het aantrekken van externe financiering voor de huurkosten versterkt echter enorm het idee van een One-Stop-Shop, die anders om kostenredenen niet op verschillende locaties kan worden uitgevoerd.

e) De financiering van gezamenlijke activiteiten zoals banenbeurzen, voorlichtingsbijeenkomsten, enz.

Bij de bespreking van de kosten spelen ook de uitgaven voor gezamenlijke activiteiten zoals banenbeurzen, workshops of informatie-evenementen een rol. Hoewel deze in sommige bedrijfsplannen in detail worden vermeld, zijn de bedragen opnieuw bescheiden in vergelijking met de gebruikte personeelskosten. In de SGA in Kerkrade bijvoorbeeld werd hiervoor ongeveer 10.000 euro per jaar gereserveerd. In het oorspronkelijke concept van Maastricht, dat aanvankelijk meer gericht was op de versterking van een netwerk, waren hogere kosten voorzien voor de ontwikkeling van gezamenlijke, sectorale workshops. Deze kosten werden hoofdzakelijk gedragen met behulp van externe subsidies. In Gronau bijvoorbeeld konden de activiteiten worden veiliggesteld door subsidies vanuit de regiodeal. Voor de SGA-partners, die ook EURES-lid zijn, zijn dit deels geen extra kosten, aangezien de voorlichtingsevenementen ook onder het EURES-mandaat plaatsvinden en hiervoor eigen middelen worden uitgetrokken. Als het doel van de SGA-samenwerking echter is een meerwaarde te bieden voor het EURES-mandaat, is het zeker relevant dat in het kader van

de SGA ook financiering wordt verstrekt voor de ontwikkeling van nieuwe formats op het gebied van informatie-evenementen, workshops of banenbeurzen. In die zin is aanvullende basisfinanciering op het gebied van lokalen/bedrijfsmiddelen en gezamenlijke activiteiten van groot belang. Tot dusver kunnen de SGA-partners deze niet verstrekken zonder externe financiering.

f) Conclusies Financiering

Wanneer men de financiering van de verschillende SGA-constructies tot dusver bekijkt, valt het volgende op: de personeelskosten van de actoren van de arbeidsbemiddeling spelen een veel grotere rol dan de kosten voor gebouwen en andere bedrijfsmiddelen. Deze personeelskosten worden gedragen door de partnerorganisaties van de SGA, waarbij het met name gaat om de personeelskosten in het kader van het concrete plaatsingswerk. De personeelskosten van de EURES-leden bij UWV en het Bundesagentur für Arbeit op het gebied van de actieve bemiddeling zijn ook zonder verdere financiering gewaarborgd. UWV en het Bundesagentur für Arbeit hebben voor de EURES-adviseurs reguliere begrotingsmiddelen gereserveerd, die zij aan de SGA-samenwerking kunnen bijdragen. Zoals hierboven vermeld, is dit gegarandeerd zolang de twee EURES-leden van oordeel zijn dat de SGA-samenwerking hun eigen EURES-activiteiten daadwerkelijk versterkt. Aangezien de gemeente Enschede als essentiële actor van de SGA/GrensWerk in Gronau ook lid is van EURES, geldt dit ook voor de personele bijdrage van de gemeente Enschede. In Enschede is het werk in het GrensWerk gedefinieerd als een reguliere taak in de zin van brede grensoverschrijdende bemiddeling en is het opgenomen in de begroting. Dit onderscheidt zich van de situatie van andere gemeentelijke diensten aan Nederlandse zijde. De andere, gemeentelijke diensten (de deelnemende WSP's, Podium 24, enz.) hebben dit tot nu toe niet gedaan, maar beperken de grensoverschrijdende reguliere taak tot de bemiddeling van ontvangers van sociale uitkeringen (Uitkeringsgerechtigden). Die personeelsinzet op het gebied van bemiddeling zonder externe financiering is dan niet gewaarborgd. In dit geval lijkt het niet bevorderlijk voor de duurzame ontwikkeling van de SGA's als dit gebrek aan evenwicht blijft bestaan. Gezien de veranderde situatie op de arbeidsmarkt en de dringende taak voor de deelnemende gemeenten om bij te dragen tot de aantrekkelijkheid van hun vestigingsplaats, moet het bevorderen van een goed functionerende grensoverschrijdende arbeidsmarkt een van de echte taken zijn. In die zin ligt het voor de hand om deze personeelskosten niet afhankelijk te maken van onzekere financiering door derden, maar het voorbeeld van de gemeente Enschede te volgen. Dit betekent dat de gemeentelijke diensten aan Nederlandse zijde zouden moeten bespreken of het lidmaatschap van EURES in deze zin niet nuttig zou zijn (zie het volgende hoofdstuk).

De situatie is anders voor de personeelskosten van de GrensInfoPunten. De GIP's zijn momenteel niet in staat de diensten in het kader van een SGA uit hun huidige budgetten te

bekostigen. Zoals blijkt, is dit hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat de huidige financiering van de GIP's, die jaren geleden werd berekend, niet langer beantwoordt aan de gewijzigde eisen die aan de GIP's worden gesteld. Dit heeft vooral betrekking op aspecten van een veranderde grensoverschrijdende arbeidsmarkt, waardoor er nog veel meer behoefte is aan overleg en verduidelijking dan jaren geleden. Met betrekking tot de financiering van de personeelsbijdrage van de GIP's rijst derhalve de vraag of bij de evaluatie van de huidige structurele financiering speciaal rekening moet worden gehouden met de uitgebreidere verplichtingen. Als positieve ontwikkeling kan worden aanbevolen dat de adviserende taken van de GIP's in het kader van de SGA's worden gerekend tot de reguliere taken en de financiering dienovereenkomstig wordt aangepast. Op korte termijn kan op de verschillende plaatsen en afhankelijk van de overeenkomst worden nagegaan of SGA-partners die nog niet hebben bijgedragen (bijvoorbeeld sommige arbeidsmarktregio's) het werk van de GIP's gedurende een overgangsperiode kunnen ondersteunen. En natuurlijk is het nuttig om ideeën te bedenken voor nieuwe INTERREG-projecten op het gebied van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt die - waar mogelijk - de bijdrage van de GIP's helpen veiligstellen. De huidige SGA-initiatieven en de bijdrage van de GIP's dienen echter niet afhankelijk zijn van projectfinanciering. Daarmee kunnen projecten zoals regiodeal nuttig kunnen zijn voor de overgang, maar geen stabiele uitvoering op middellange termijn van het idee van een éénloketsysteem mogelijk maken.

4. Mogelijke scenario's voor toekomstige samenwerking

4.1 Bescheiden EURES-scenario: SGA's voornamelijk als samenwerking tussen UWV en Bundesagentur für Arbeit in het kader van EURES-activiteiten.

Zoals blijkt, sluiten het EURES-mandaat van het UWV en het BA en de daarvoor uitgetrokken personele middelen aan bij de praktijk van de huidige SGA-constructies. Beide organisaties zien een toegevoegde waarde in het versterken van hun activiteiten onder de paraplu van een SGA. De nadruk ligt hier op de grensoverschrijdende uitwisseling van vacatures en werkzoekenden. In Kelmis is met de samenwerking tussen het Bundesagentur für Arbeit en het arbeidsbureau van de Duitstalige Gemeenschap een begin gemaakt in deze richting. In Venlo is de gemeente partner van het SGA Venlo, maar in de uitvoering spelen de bemiddelingsdiensten van de gemeenten nog geen rol van betekenis; in dit verband is gekozen voor een gerichte samenwerking van de bemiddelingsdiensten tussen de Bundesagentur für Arbeit en UWV. De integratie van het Jobcenter aan Duitse zijde, waaraan de Landkreis Viersen deelneemt en dus ook het gemeentelijke niveau vertegenwoordigd is, is gemakkelijker omdat BA en Landkreis Viersen gezamenlijke aanbieders van het Jobcenter zijn en dus bijvoorbeeld ook met dezelfde gegevensbank (Verbis) werken. Zoals gezegd zijn de secretariaats- en coördinatiekosten in het Venlose model bescheiden, maar tot dusver werden zij ook gedekt door externe subsidies. Wat in dit model echter niet is veiliggesteld, zelfs niet in termen van personeel, is de bijdrage van het GrensInfoPunt van de Euregio Rijn-Maas-Noord. De deelname van het GIP wordt in dit model ook gezien als een onmisbare bouwsteen voor de verwezenlijking van het idee van één loket en het aanbod van informatie, bemiddeling en adviesverlening. Dit model loopt ook gevaar indien de financiering van de personeelscapaciteit van het GrensInfoPunt in de toekomst niet gewaarborgd is. Evenzo zou het in Venlo, met het oog op de dekking van de gehele arbeidsmarkt, relevant kunnen zijn om in de toekomst de bemiddelingsdiensten van de gemeenten aan de Nederlandse kant er meer bij te betrekken. Dit zou het 360 graden perspectief kunnen verbreden. Met de aansluiting van de arbeidsmarktregio Noord-Limburg zijn de voorwaarden daarvoor aanwezig.

Zoals in de loop van het onderzoek is gebleken, is een model dat zich beperkt tot de bemiddelingsdiensten van het UWV en de Bundesagentur für Arbeit geen optie voor de SGA-constructies waar de coördinatie sterk wordt ondersteund door de Nederlandse gemeenten. Dit is het geval in Maastricht, Kerkrade en Gronau.

4.2 Het EURES-scenario met het gemeentelijke niveau: de integrale verbinding tussen het EURES-mandaat en de SGA-samenwerking

In dit model wordt ervan uitgegaan dat de EURES-leden ook in de toekomst aanzienlijke personeelskosten voor concrete bemiddelingswerkzaamheden aan de SGA's zullen bijdragen,

aangezien dit als een versterking van de EURES-werkzaamheden wordt beschouwd. Om dit scenario meer omvattend te realiseren, zouden de aangesloten diensten van de Nederlandse gemeentelijke partners het voorbeeld van de gemeente Enschede moeten volgen en grensoverschrijdende bemiddeling ook voor een brede doelgroep als een reguliere taak moeten definiëren en dit via de huidige begrotingsposten mogelijk moeten maken.

Bovendien gaan we er in dit scenario vanuit dat vooral de grotere gemeenten (centrumgemeente) en de gemeente Enschede besluiten lid te worden van het EURES-netwerk. Hieronder beschrijven we de mogelijkheden die een dergelijk scenario biedt. De koppeling van EURES en de oprichting van een SGA is in overeenstemming met de wetgevingsrichting van het Europese EURES-initiatief en helpt de partners bij de uitvoering van de verplichtingen die sinds de wijziging van de EURES-verordening (EU) 2016/589¹⁴ in 2016 van kracht zijn. EURES maakt onderscheid tussen algemene transnationale activiteiten en activiteiten die specifiek op grensregio's zijn toegesneden. Artikel 27 heeft betrekking op grensoverschrijdende ondersteunende diensten.

Box 2: artikel 27 van de EURES-verordening (EU) 2016/589

Artikel 27

Ondersteunende diensten in grensregio's

(1) Indien de EURES-leden of -partners in grensregio's deelnemen aan specifieke samenwerkings- en dienstenstructuren, zoals grensoverschrijdende partnerschappen, verstrekken zij grensarbeiders en werkgevers informatie over de specifieke situatie van grensarbeiders die tevens relevant is voor werkgevers in die regio's.

(2) Tot het takenpakket van de grensoverschrijdende EURES-partnerschappen kunnen behoren: arbeidsbemiddelings- en wervingsdiensten, het coördineren van de samenwerking tussen de deelnemende organisaties en het verrichten van voor de grensoverschrijdende mobiliteit relevante activiteiten, zoals informatie en begeleiding voor grensarbeiders, met specifieke aandacht voor meertalige diensten.

(3) Andere organisaties dan de EURES-leden en -partners die deelnemen aan de in lid 1 bedoelde structuren worden niet vanwege hun deelname aan die structuren als leden van het EURES-netwerk beschouwd.

(4) In grensregio's als bedoeld in lid 1 streven de lidstaten ernaar éénloketsystemen te ontwikkelen voor het verstrekken van informatie aan grensarbeiders en werkgevers.

---

¹⁴ Verordening (EU) 2016/589 van het Europees Parlement en de Raad van 13 april 2016 betreffende een Europees netwerk van diensten voor arbeidsvoorziening (EURES), de toegang van werknemers tot mobiliteitsbevorderende diensten en de verdere integratie van de arbeidsmarkten, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 492/2011 en (EU) nr. 1296/2013 (1).

De onder 1 en 2 genoemde diensten zijn precies die diensten die de EURES-partners heel goed in het kader van een SGA kunnen onderbrengen. Bemiddeling, voorlichting, advisering als essentiële elementen van de SGA, maar ook het idee om de samenwerking tussen de betrokken instellingen te coördineren, hetgeen verband houdt met de coördinatie- en secretariaatsdiensten van een SGA. In lid 3 wordt ook duidelijk gemaakt wat het nadeel van de huidige constructie is. Partners in een SGA die samen met EURES-leden bij de genoemde activiteiten betrokken zijn maar zelf geen EURES-lid of –partner (zoals de GIPs) zijn, worden niet als deel van het netwerk beschouwd. Dit betekent dat zij niet kunnen profiteren van het EURES-aanbod en de praktische voordelen. De toegevoegde waarde die EURES zijn leden en partners biedt, wordt door de Europese Commissie in een afzonderlijk diagram gepresenteerd.

Figuur 3: De toegevoegde waarde die EURES zijn leden en partners biedt

Bron: https://ec.europa.eu/EURES/public/index_de

Wat deze aspecten betreft, zouden sommige bijzonder interessant zijn voor de huidige niet-EURES-leden en bijzonder nuttig zijn voor de samenwerking in het kader van de SGA's.

Onderwijs en opleiding

Door deel te nemen aan EURES kan het personeel van de Nederlandse diensten op gemeentelijk niveau ook kunnen worden opgeleid tot EURES-adviseurs. Deze opleidingen worden gratis aangeboden en bieden ook de mogelijkheid tot regelmatige bijscholing. Volgens de Europese Commissie bereidt de Europese basisopleiding de deelnemers voor om actieve leden van het EURES-netwerk te worden. Dit onderdeel van de basiskwalificatie wordt georganiseerd door de Europese Commissie. De opleiding bestaat uit drie modules die ook online kunnen worden gevolgd. Na succesvolle afronding behoren de deelnemers tot het Europese netwerk van EURES-adviseurs.¹⁵ Bovendien biedt het netwerk regelmatig bijscholing aan. De inhoud van deze cursussen is bedoeld om de EURES-adviseurs bij hun dagelijkse werkzaamheden te helpen. Er worden ook cursussen voor gevorderden aangeboden met het oog op specialisatie in een van de volgende onderwerpen: Mobiliteit van werkzoekenden, Voordelen voor werkgevers, Plaatsing/matching of Communicatie.¹⁶

Gebruik van gegevensbanken in het kader van EURES

De werkwijze van de verschillende SGA's verschilt ook aanzienlijk wat betreft de behandeling en uitwisseling van vacatures en sollicitanten. Zoals een lopend onderzoek van de Universiteit van Maastricht tot dusver heeft aangetoond, is er hier nog ruimte voor professionalisering en meer efficiëntie.¹⁷ Uit de eerste resultaten is gebleken dat de grensoverschrijdende gegevensuitwisseling, die ook grensoverschrijdende matching mogelijk moet maken, bijvoorbeeld in Kerkrade-Herzogenrath op informele wijze plaatsvindt. Dit betekent dat de respectieve leden van het SGA-team informeel gegevens uitwisselen over vacatures of sollicitanten. Als werkhulp worden op het secretariaat lijsten van activiteiten en stages bijgehouden, maar om redenen van gegevensbescherming kunnen de gegevens niet elektronisch over de grenzen heen worden uitgewisseld. Gegevens van aanvragers worden uitsluitend verwerkt in het systeem van een van de partners. Geautomatiseerde grensoverschrijdende matching is niet mogelijk in één systeem. Dit komt doordat de verschillende partners met verschillende databanken en matchingsystemen werken en elektronische uitwisseling momenteel om technische en gegevensbeschermingsredenen niet

---

¹⁵ Zie de informatie van de Europese Commissie op https://www.EURES-deutschland.de/DE/EURES_verstehen/Training/Training_node.html.

¹⁶ De opleiding die door de zogenaamde EURES Academy wordt aangeboden, is bedoeld voor mensen die in hun eigen organisatie voor een EURES-taak zijn geselecteerd. Het volledige aanbod wordt tweemaal per jaar gepubliceerd in de EURES-opleidingscatalogus, die beschikbaar wordt gesteld op het EURES-portaal. Zie: https://www.EURES-deutschland.de/DE/ich_bin_im_netzwerk/Training/Training_node.html#doc13708bodyText3.

¹⁷ In het kader van een Nederlands regionaal project loopt momenteel (2021/22) een onderzoek naar vraagstukken in verband met grensoverschrijdende gegevensuitwisseling, waaraan wordt deelgenomen door ITEM-projectleider Martin Unfried. Als praktijkvoorbeeld is de praktijk van gegevensuitwisseling van de SGA Kerkrade/Herzogenrath in 2021 onderzocht. De werkzaamheden in verband met dit project zullen pas worden voortgezet nadat de SGA-analyse is voltooid.

mogelijk is. Dit geldt ook voor de samenwerking tussen de VDAB en de Nederlandse partners in Maastricht. De gegevens van de werkzoekenden worden door een van de partners in een intake ingevoerd in hun eigen gegevensbank en vervolgens zo nodig doorverwezen naar het SGA.

Figuur 4: EURES-portaal Werkzoekenden/werkzoekenden

Show filters

Filters

Publication date

Choose... ▼

Location

- ☐ Austria (0) ▶
- ☐ Belgium (98) ▶
- ☐ Bulgaria (0) ▶
- ☐ Croatia (0) ▶
- ☐ Cyprus (0) ▶
- ☐ Czechia (0) ▶
- ☐ Denmark (0) ▶

Show all

EURES flag ⓘ

- ☐ With EURES flag (35)
- ☐ Without EURES flag (1192)

Work schedule

- ☐ Flexible (612)
- ☐ Full-time (554)

Showing 1 to 10 of 1 227 vacancies

Sort by: **Relevance** Most recent

Results per page: 10 25 50

Kundenservice | Deutsch (Maastricht) (Kundendienstberater/in) 11/08/2022

 Mercedes-Benz Customer Assistance Center Maastricht N. V.

 Netherlands : Limburg (NL)

 Flexible, Full-time

 Telephone switchboard operator, Call centre agent, customer service representative

Lagermitarbeiter m/w/d für DSV Maastricht-Airport (NL) (Lager- und Transportarbeiter/in) 16/07/2022

 Randstad Inhouse Services

 Netherlands : Limburg (NL)

 Full-time

 Freight handlers, Forklift operator

NEW Medewerker Technische Administratie - MAASTRICHT, Maastricht 19/08/2022

 Edis de recruiters

 Netherlands : Zuid-Limburg

 Flexible

 General office clerks

Front Office Maastricht - easyHotel Maastricht 18/08/2022

 Hotelprofessionals

 Netherlands : Zuid-Limburg

 Full-time

Bron: <https://ec.europa.eu/EURES/portal>

In dit verband is het interessant op te merken dat EURES reeds een portaalsite beheert waar werkzoekenden vacatures in alle EU-lidstaten kunnen bekijken. In de voorbeeldopzoeking hierboven werd bijvoorbeeld de plaats Maastricht ingevoerd. Bovendien biedt het portaal zoekmogelijkheden om contact op te nemen met EURES-adviseurs en informatie voor werkgevers. Volgens de EURES-praktijkpersonen speelt het portaal nog geen rol van betekenis bij de praktische EURES-werkzaamheden in de grensregio. Dit is ook te wijten aan het feit dat de werving en het behoud van vacatures bij de deelnemende diensten op zeer verschillende wijze wordt aangepakt. Dit zou in de toekomst echter kunnen veranderen als de grensregio en het EURES-grensnetwerk DE-NL-BE gezamenlijk meer belang zouden hechten aan dit portaal, hetgeen ook aanbevelenswaardig is. Dit zou bijvoorbeeld kunnen betekenen dat de

Nederlandse diensten van de gemeenten erbij betrokken kunnen worden als zij ook EURES-lid worden. In Duitsland werken de Bundesagentur für Arbeit en de Jobcenters met hetzelfde datasysteem (Verbis) voor de zogenaamde Matching (afstemmen van vacatures/sollicitanten).¹⁸ Dit is niet het geval in Nederland, en daarom werken de afzonderlijke WSP's met een ander systeem dan UWV. Gezien de huidige vrij complexe situatie van de verschillende gegevensbanken en systemen van vacatures en sollicitanten zou het bijzonder nuttig zijn om de toekomstige mogelijkheden van het gebruik van de Europese instrumenten opnieuw te bespreken als alle partners onder de paraplu van EURES zouden samenwerken.

In Enschede is ook een interessant model ingevoerd met betrekking tot de kwestie van de gegevens en de matching. Daar hebben de medewerkers van het UWV, BA en de gemeente Enschede toegang tot elkaars gegevensverwerkingssystemen. Dit betekent dat EURES-adviseurs uit de BA ook met het systeem van UWV kunnen werken en omgekeerd.¹⁹ Door toegang te hebben tot elkaars systemen is het dan ook mogelijk aspecten van de onderlinge afstemming en de voortgang van de inspanningen op grote schaal te delen. Een dergelijk systeem werd oorspronkelijk ook overwogen bij de SGA in Kerkrade en maakte deel uit van het eerste bedrijfsplan, maar kon om diverse redenen niet in de praktijk worden gebracht. In Venlo merkten de praktijkmensen op dat de gedeelde kantooruren het mogelijk maakten rechtstreeks informatie uit de respectieve systemen uit te wisselen, waardoor een overeenkomst om met het andere systeem te werken niet absoluut noodzakelijk was.

Vermijden van overlapping van rapportage- en toezichtverplichtingen

Een ander voordeel van een breder EURES-lidmaatschap: EURES heeft zijn eigen toezicht- en rapportagesysteem voor de activiteiten van de EURES-adviseurs. In het kader van de SGA-samenwerking hebben, zoals hierboven vermeld, UWV, Bundesagentur, VDAB (als partner in Maastricht) en de gemeente Enschede hun EURES-activiteiten georganiseerd via de collega's die naar de SGA's zijn afgevaardigd. Deze EURES-adviseurs moeten regelmatig aan EURES verantwoording afleggen over diverse indicatoren van hun activiteiten. In een constructie zoals in Enschede, waar alle partners ook EURES-lid zijn, hebben zij allemaal dezelfde verplichtingen via de EURES-routines, dus kan worden besproken in hoeverre het toezichtstelsel van het SGA op dit gemeenschappelijke toezicht kan worden gebaseerd. Zowel EURES-cijfers als eigen GrenzWerk-cijfers worden nog steeds verzameld in Enschede/Gronau. In SGA-constructies zoals in Kerkrade, waar meer dan de helft van de partnerorganisaties geen EURES-lid is, ligt dat anders. Ook daar wordt gestreefd naar een eigen kwaliteitscontrole door een adequaat toezicht op de activiteiten en de plaatsingscijfers.

---

¹⁸ Dit is alleen niet het geval als er sprake is van gescheiden eigendom en bijvoorbeeld een Landkreis het arbeidsbureau organiseert zonder tussenkomst van de Bundesagentur für Arbeit.

¹⁹ De toegang tot het UVW-systeem is doorgaans echter zeer strikt geregeld. Hier is het alleen mogelijk omdat het BA-personeel via een "detachingsconstructie" onder de paraplu van de gemeente Enschede werkt.

De onderstaande indicatoren komen uit een intern document van een van de SGA's en zijn in dezelfde of soortgelijke vorm terug te vinden in de andere, die vanwege het bredere takenpakket verder gaan dan de EURES-aspecten.

- Aantal werkzoekenden in het persoonlijke gesprek/ in het tandemgesprek
- Aantal werkzoekenden met diepgaande counseling/begeleiding
- Aantal werkzoekenden met concrete sollicitatiegesprekken over de grens
- Deelname aan opleiding ter verbetering van grensoverschrijdende bemiddeling
- Individuele adviesgesprekken voor werkgevers en werknemers
- Evenementen/overlegdagen voor werkgevers en werknemers
- Ontwikkeling van vacatures met directe verwijzing naar "grenspendelaars
- Grensoverschrijdende bemiddeling van werkzoekenden

Een onderlinge afstemming van de EURES-toezichtverplichtingen en de onafhankelijke indicatoren van het SGA-toezicht lijken mogelijk en zinvol. Op die manier zou de EURES-koepel ook kunnen helpen om de samenwerking op het gebied van monitoring minder complex te maken.

De kwaliteitscontrole met betrekking tot geslaagde plaatsingen geschiedt thans in Kerkrade bijvoorbeeld met behulp van eenvoudige formulieren. Om redenen van gegevensbescherming wordt het verzamelen van meer gedetailleerde gegevens in een grensoverschrijdende context vermeden. Ook hier zou, gelet op de bestaande EURES-routine, kunnen worden nagegaan hoe de EURES-monitoring op nuttige wijze in de werkzaamheden van de SGA kan worden geïntegreerd.

Uitvoering van de EURES-opdracht om gemeenschappelijke bureaus op te richten

Artikel 27 van de EURES-verordening bepaalt dat de lidstaten in het kader van de EURES-werkzaamheden moeten streven naar de instelling van éénloketsystemen voor de verstrekking van informatie aan grensarbeiders en werkgevers. In die zin lijkt de oprichting van SGA-structuren en een zo ruim mogelijke betrokkenheid van bemiddelende diensten op verschillende niveaus een uitstekende manier om aan deze verplichting te voldoen. De Lidstaten Nederland, Duitsland en België zouden hieraan een belangrijke bijdrage kunnen leveren door de huidige SGA-constructies te ondersteunen. In die zin is het aan te bevelen dat de regeringen van de lidstaten (of regio's/landen) de huidige aanvulling op de EURES-

werkzaamheden ook financieel zullen ondersteunen met het oog op de rol van nieuwe actoren en instellingen. In het bijzonder met betrekking tot de werkzaamheden van de GrensInfoPunten in het kader van de samenwerking, die een essentiële bijdrage leveren op het gebied van de informatieverbreiding.

4.3 EURES Plus: SGA's als kenniscentrum met meerdere partners op het gebied van arbeidsbemiddeling en een sterke bijdrage van de GrensInfoPunten

Het hierboven geschetste brede EURES-scenario biedt alle mogelijkheden om de SGA-constructies op middellange termijn ook tot een soort competentiecentrum in ruimere zin te ontwikkelen. In verschillende intentieverklaringen worden doelstellingen van de SGA-samenwerking genoemd die dicht bij het idee van een dergelijk kenniscentrum komen. Dit staat ook in het bedrijfsplan van de SGA-samenwerking in Venlo:

"In voorbereidende gesprekken tussen de bureaus Krefeld en Mönchengladbach, het Jobcenter Kreis Viersen, de arbeidsmarktregio Venlo, het UWV Noord-en Midden Limburg en de Euregio rmn is de intentie ontwikkeld en door alle betrokkenen uitgesproken om een gezamenlijk grensoverschrijdend informatie- en competentiecentrum te exploiteren op het gebied van werkgelegenheid en kwalificatie aan weerszijden van de grens." ²⁰

Dit gaat verder dan het zuivere éénloketsysteem idee, dat zeer sterk gericht is op de eigenlijke dienstverlening. Als verdere ontwikkeling ligt het voor de hand te denken dat de samenwerking van de betrokken actoren in de toekomst ook het EURES-mandaat in dit opzicht zou kunnen versterken. In die zin kan de ontwikkeling van de verschillende SGA-constructies, afhankelijk van de plaatselijke behoeften, ook worden opgevat als een kans om in samenwerking met de GIP's te komen tot een grensoverschrijdend competentiecentrum in termen van een 360 graden-arbeidsmarkt. Met het oog op de verwezenlijking bieden de verschillende SGA's vandaag al verschillende bouwstenen aan. De mogelijkheid om naast de eigenlijke plaatsingsdiensten een breed scala van voorlichtings- en begeleidingsdiensten aan te bieden, zal de kansen vergroten om het idee van een "competentiecentrum" in de komende jaren te verwezenlijken. In die zin is ook de duurzame deelneming van de GrensInfoPunten van essentieel belang. In het kader van hun regelmatige activiteiten beschikken zij reeds over veel ervaring met betrekking tot individuele probleemsituaties en hun juridische en praktische achtergrond. Dit blijkt momenteel bijvoorbeeld uit de complexe situatie van grenspendelaars in het licht van de verruimde mogelijkheden om thuis te werken. Hier bestaat reeds een soort competentiecentrum in de vorm van een netwerk, met name door de structurele uitwisseling van de verschillende GIP's. Als de structurele samenwerking van GrensInfoPunten en arbeidsbemiddelingsdiensten in de komende jaren ook financieel en

---

²⁰ Het bedrijfsplan heeft als titel "SGA Service Grenzüberschreitende Arbeitsvermittlung, Team Grenzarbeit, Kompetenzzentrum NL-DE", 2019.

organisatorisch wordt veiliggesteld, zal de kennis- en ervaringsbasis aan alle kanten in de loop der jaren stabiel worden. Deze geconcentreerde bevoegdheid zou een essentieel element kunnen zijn ter ondersteuning van het idee van een geïntegreerde grensoverschrijdende arbeidsmarkt, aangezien deze ook in de toekomst gekenmerkt zal worden door een onverminderde complexiteit voor werknemers en werkgevers. Zoals uit het voorbeeld van het "home office" blijkt, zal het er in de toekomst vooral om gaan nieuwe uitdagingen het hoofd te kunnen bieden om de betrokken actoren adequaat te kunnen informeren en adviseren. De doelstelling om de SGA-structuren op middellange en lange termijn te ontwikkelen tot alomvattende kenniscentra op het gebied van grensoverschrijdende arbeidsmarkten is dan ook een logisch gevolg van wat tot dusver is bereikt.

5. Samenvatting en conclusies

- Uitbreiding van de reguliere taken van gemeentelijke diensten
- Uitbreiding van de financiering van GIP's afzonderlijk in het kader van de huidige structurele financiering
- Basisfinanciering van de kosten van een One-Stop-Shop aanpak

Zoals uit deze studie blijkt, heeft zich met betrekking tot EURES een positieve ontwikkeling voorgedaan. Aan Nederlandse zijde heeft UWV de personele capaciteit onder de EURES-paraplu uitgebreid, waardoor er ook meer EURES-personeelscapaciteit beschikbaar is voor grensoverschrijdende SGA-initiatieven voor gerichte grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling. Van UWV-zijde wordt benadrukt dat de SGA-initiatieven niet zozeer als aparte organisaties worden gezien, maar als een gemeenschappelijke paraplu om het bestaande EURES-mandaat te versterken. Een soortgelijke houding wordt aangetroffen aan de kant van de BA. De deelname van het personeel van de BA aan de eerste SGA in Kerkrade vergde geen extra personele middelen, maar de werkzaamheden van het bestaande EURES-personeel (een deel van hun werktijd) werden in het kader van de SGA geïntegreerd. SGA-constructies worden ook in die zin door de Bundesagentur toegejuicht, in de zin van een zinvol kader voor de eigen personeelscapaciteiten van EURES, waarvan de financiering uit eigen middelen wordt bekostigd. Dit is zeer positief voor de toekomst van de SGA-initiatieven wat de financiering van de personele bijdragen betreft. Zolang zij een duidelijke toegevoegde waarde beloven voor de grensoverschrijdende EURES-activiteiten van de BA en UWV, worden de EURES-personeelscapaciteiten veiliggesteld als essentiële bouwstenen van de samenwerking. Anderzijds betekent dit ook dat beide partners er geen belang bij hebben dat de SGA's zich verder ontwikkelen in de zin van zelfstandige organisaties die niet aansluiten bij de EURES-activiteiten. In die zin geldt dat hoe beter de SGA-samenwerking "EURES-compatibel" is, des te zekerder de financiering van de personele capaciteiten van UWV en BA is.

In het licht van de hierboven beschreven houding van UWV en BA is het model in Gronau (GrensWerk) dan ook bijzonder interessant en zou het kunnen worden omschreven als een soort "best practice" wat betreft de financiering van personele middelen en de consequente aanpak van de partners. De gemeente Enschede speelt hierbij een essentiële rol bij de coördinatie van de samenwerking. Zij heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de partners UWV Werkbedrijf Twente, het Bundesagentur für Arbeit Coesfeld en de Euregio. De gemeente Enschede heeft de werkzaamheden van haar personeel op het gebied van grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling (in ruime zin) als een "reguliere taak" omschreven.

In tegenstelling tot de gemeentelijke diensten van andere SGA-constructies, waar dat nog niet het geval is, betekent dit dat in de huidige begroting ook middelen worden uitgetrokken voor de taak van "grensoverschrijdende bemiddeling in ruimere zin". Daar moesten en moeten extra middelen worden aangewend voor de ingezette personele capaciteiten, zoals INTERREG-middelen of andere kortlopende, projectgebonden financiering. De omschrijving van grensoverschrijdende bemiddeling als onderdeel van de officiële taak heeft in Enschede nog een positief effect gehad. De bestuurders waren ervan overtuigd dat het lidmaatschap van de gemeente als officiële EURES-partner een aanzienlijke toegevoegde waarde betekent. Daarmee is Enschede de enige Nederlandse gemeente die officieel lid is van EURES. De door de gemeente gedetacheerde werknemers van de SGA hebben een EURES-opleiding gevolgd en zijn bijvoorbeeld onderworpen aan dezelfde EURES-rapportageverplichtingen als hun collega's van de BA en het UWV. Gelet op de hierboven beschreven houding van BA en UWV, volgens welke SGA-constructies een middel zijn om de uitvoering van hun eigen EURES-mandaat te versterken, zijn er aanzienlijke voordelen als ook de arbeidsbureaus van gemeentelijke diensten bij EURES zijn aangesloten. GrensWerk in Gronau kan in deze zin worden omschreven als een model waarbij de integratie van EURES en SGA-constructie niet alleen op het niveau van BA en UWV plaatsvindt, maar ook door de EURES-integratie van een gemeentelijke partner.

Ook met het oog op de toekomstige personeelscapaciteit van de GrensInfoPunten, die een essentieel onderdeel vormen van het One-Stop-Shop idee in het kader van de SGA-constructies, kan er niet van worden uitgegaan dat de inzet op dit moment wordt gedekt in het kader van de huidige "reguliere" taken. Zoals blijkt, is dit hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat de eisen die vandaag aan het werk van de GrensInfoPunten worden gesteld, veel hoger zijn dan die welke jaren geleden werden geëvalueerd en gedefinieerd. In dit verband is een aanpassing en uitbreiding van de personeelscapaciteit nodig, die afzonderlijk moet worden uitgevoerd in het kader van de structurele financiering van de GIP's. Zoals het voorbeeld van de mislukte ESF+-financiering aantoont, is externe financiering via projectaanvragen geen garantie voor de duurzame oprichting en verdere ontwikkeling van SGA-initiatieven. Dit betekent niet dat gemeenschappelijke INTERREG- of Regiodeal-projecten geen rol meer mogen spelen, maar dan wel in de eerste plaats voor de verdere ontwikkeling en uitwerking van innovatieve instrumenten en niet voor de financiering van "gewone" personeelscapaciteiten.

Tevens kon worden aangetoond dat naast de kosten voor de inzet van personeel op het gebied van bemiddeling en adviesverlening ook kosten worden gemaakt op het gebied van coördinatie, secretariaat, kantoor en materiële middelen voor activiteiten. Deze zijn betrekkelijk bescheiden in vergelijking met de door de partners gedragen personeelsinbreng. En de kosten hangen af van het respectievelijke model, waarbij constructies met meer partners ook aanzienlijk hogere coördinatie- en secretariaatskosten te zien geven. Tot dusver zijn deze grotendeels gefinancierd met middelen van derden. Zoals blijkt, verwachten

sommige partners dat het EURES-mandaat in de toekomst beter kan worden uitgevoerd met de integratie van de SGA-structuren. Dit geldt met name voor de bredere doelstelling van de EURES-verordening. Overeenkomstig artikel 27, lid 4, streven de lidstaten ernaar gemeenschappelijke éénloketsystemen in te stellen voor de verstrekking van informatie aan grensarbeiders en werkgevers. De huidige SGA-initiatieven hebben inderdaad dergelijke "éénloketsystemen" gecreëerd, met name door de samenwerking met GrensInfoPunten. De nationale en regionale regeringen zouden dus kunnen overwegen hen financieel te steunen met het oog op de bovengenoemde basiskosten, afgezien van het eigenlijke personeel dat nodig is voor grensoverschrijdende bemiddeling.

6. Aanbevelingen voor vervolg

Korte bijeenkomst van alle SGA-actoren om beter te kunnen netwerken.

Aangezien er op verschillende plaatsen nog aan de overeenkomsten wordt gewerkt, zou het zinvol zijn om de belanghebbenden in 2023 bijeen te brengen om te bespreken welke prioriteiten tot dusver in de vervolgovereenkomsten zijn voorzien, en of deze overeenkomen met de resultaten van deze studie. De resultaten van de studie kunnen worden gepresenteerd en besproken. Dit zou ook een logische afsluiting van het project zijn met het oog op het kick-off evenement tijdens de Grenslandconferentie in Aken.

Uit de achtergronddiscussies is bijvoorbeeld gebleken dat er verschillende ideeën bestaan over de wijze waarop het concept van 'One-Stop-Shop' moet worden uitgevoerd. Een eerste uitwisseling van de verschillende ervaringen met samenwerking tot dusver is tijdens de kick-off begonnen, maar moet worden geïntensiveerd en geconsolideerd.

De aandacht moet ook uitgaan naar de vraag hoe op korte termijn moet worden omgegaan met de onzekere financiering van de personele inzet van de GrensInfoPunten, omdat deze op verschillende plaatsen al in 2023 gevaar loopt. Een gecoördineerde aanpak zou in dit geval nuttig zijn, ook met het oog op gemeenschappelijke standpunten die in het kader van de agenda voor de grensgebieden kunnen worden ingevoerd.

Tijdens die vergadering moet met name worden besproken hoe in de toekomst een netwerk van de verschillende SGA-locaties tot stand kan worden gebracht. De rol die bestaande netwerken kunnen spelen moet worden besproken. Dit is enerzijds het EURES-netwerk en anderzijds de bestaande gestructureerde samenwerking van de GrensInfoPunten. Hun netwerk, dat synergie-effecten mogelijk moet maken door praktijkervaringen te koppelen, zou als mogelijk model kunnen worden besproken.

Evenement voor de Nederlandse gemeentelijke actoren: wat spreekt voor het model in Gronau?

Gezien de bovengenoemde scenario's en conclusies wordt aanbevolen de eerste stappen te zetten om model 2 **"EURES-scenario met gemeentelijk niveau"** op verschillende locaties uit te voeren. Hieruit volgt dat de samenwerking in Gronau als "best practice" kan worden beschouwd, omdat de Nederlandse gemeentelijke actor daar ook in het EURES-kader is geïntegreerd en reguliere personele capaciteit in de samenwerking inbrengt. De mate waarin dit nog mogelijk is in het kader van de actualisering van de verschillende overeenkomsten hangt af van hoe ver de verschillende besprekingen op de verschillende SGA-locaties gevorderd zijn.

Een eerste stap zou een gezamenlijk evenement van de Nederlandse gemeentelijke actoren kunnen zijn. Zij zouden elkaar in Enschede kunnen ontmoeten om het model daar te bespreken. Politici (wethouders) en SGA/Grenzwirk-bemiddelaars kunnen ideeën uitwisselen. De volgende vragen moeten worden besproken:

- Waarom heeft de gemeente Enschede de samenwerking in het kader van het SGA/Grenzwirk tot een vaste taak gemaakt?
- Hoe sluit dit aan bij de vorige wettelijke taken?
- Hoe is dit intern verantwoord en gefinancierd?
- Welke duidelijke toegevoegde waarde is tot dusver geconstateerd?
- Hoe beïnvloedt dit de coördinatie van de samenwerking?

Als tweede punt kan de gemeente Enschede toelichten waarom zij heeft besloten lid te worden van EURES. Welke toegevoegde waarde hadden ze verwacht en welke toegevoegde waarde zien ze nu na een paar jaar? In praktische termen: welke EURES-diensten zijn nu al relevant voor de gemeente, hoe vergemakkelijken zij de samenwerking met de partners BA en UVW, en hoe zou de band tussen EURES en Grenzwirk in de toekomst nog effectiever kunnen zijn.

Aan Duitse zijde zou een parallel debat op gang kunnen worden gebracht over de vraag of en hoe de arbeidsbureaus in de toekomst consequenter bij de EURES-werkzaamheden kunnen worden betrokken. Zoals gemeld, is dit het geval bij constructies van arbeidsbureaus waarbij de BA betrokken is (zoals in de Städteregion). Dit is echter niet het geval in bijvoorbeeld Gronau, waar het Jobcenter Kreis Coesfeld nog geen officiële partner in Grenzwirk is. Het ligt voor de hand deze kwestie parallel te bespreken, aangezien de arbeidsbureaus aan Duitse zijde het gemeentelijke niveau vertegenwoordigen en zich ook op een andere doelgroep richten (zoals de Nederlandse gemeenten).

Agenda Grenslandconferentie: status van SGA en behoefte aan evaluatie van de huidige activiteiten van de GrensInfoPunten.

Aangezien de financiering van de GrensInfoPunten in het verleden reeds is besproken in het kader van de Grenslandconferentie, lijkt dit ook het politieke forum om vragen over de financiering van de SGA-constructies te agenderen. De belangrijkste vraag is of het mogelijk is de SGA-constructies veilig te stellen door middel van een basisfinanciering die de aspecten coördinatie en secretariaat, kantoorruimte en middelen voor innovatieve activiteiten dekt. Deze behoeften zijn, zoals uit deze studie blijkt, zeer verschillend en hangen af van het gekozen samenwerkingsmodel en het aantal partnerorganisaties. In vergelijking met de betrokken personele middelen (die door de partners worden gedekt) gaat het echter om zeer bescheiden bedragen, zoals is gebleken. De eerste aanspreekpunten hiervoor zijn zeker de verschillende instellingen aan beide zijden van de grens die tot nu toe ook hebben bijgedragen aan de financiering van de GrensInfoPunten. Daarbij is het zeker nuttig een onderscheid te maken tussen de twee financieringskwesties.

Zoals uit de studie blijkt, wordt de laatste jaren meer van de GrensInfoPunten vereist en wordt de personeelsinzet in het kader van de SGA-constructies niet gedekt door de eerdere financiering. Daarom zou tijdens de Grenslandconferentie ook besproken moeten worden of en hoe de veranderde eisen aan de GrensInfoPunten in hun evaluatie kunnen worden opgenomen, zodat de financiering zo nodig kan worden aangepast. Deze aanpassing heeft niet alleen te maken met de toegenomen eisen in het kader van de SGA-deelname, maar ook zoals is gebleken met andere nieuwe taken van de GIP's. Ook moet worden besproken hoe de inzet van de GrensInfoPunten in het kader van SGA-constructies al op korte termijn kan worden veiliggesteld, als de "structurele" financiering van de GIP's pas op middellange termijn kan worden aangepast. Met name moet worden voorkomen dat de GIP's hun bijdrage al in 2023 moeten verminderen. Dit zou nogal negatief zijn voor de continuïteit van de ontwikkeling van de SGA's.

Hieraan gekoppeld is de vraag in hoeverre de politiek geïnteresseerd is in de verdere ontwikkeling van de samenwerking tussen de SGA's en de GIP's in de richting van het hier beschreven scenario 3. Daarbij gaat het om een EURES Plus-model, waarbij de SGA's worden ontwikkeld tot kenniscentra met een breed scala aan partners in de arbeidsbemiddeling en een sterke bijdrage van de GrensInfoPunten.

Bijlage 1 Lijst van gesprekken en evenementen

Evenementen

31 maart 2022: Kick-off als fysieke workshop op de dag van het vierde Grenslandconferentie in Aken

12 mei 2022: slotevenement met ITEM Moderatorschap van het INTERREG-project Youregion met twee panels met praktijkmensen van GrensInfoPunten en SGA's. Het onderwerp was de toekomstige samenwerking van SGA's en GrensInfoPunten in de Euregio Maas-Rijn.

7 juni 2022: Bespreking van de tussentijdse bevindingen met een groep van praktijkmensen, GIP- en SGA-belanghebbenden in een onlinesessie. Sommige deelnemers reageerden ook met schriftelijke bijdragen, die in het onderzoek zijn meegenomen.

Gesprekken met SGA/GIP-deskundigen

Interview met Heike Xhonneux, directeur GrensInfoPunt Aken, SGA Kerkrade/Herzogenrath

Interview met Maïke Hajjoubi, directeur Euregio Rijn-Maas-Noord (SGA Venlo)

Gesprekken met Wiel Houben, Coördinator SGA Kerkrade/Herzogenrath en Cor Chudy (Gemeente Kerkrade)

Gesprekken met Hans Dassen (Gemeente Maastricht, SGA Maastricht/GIP Maastricht)

Gesprekken met Ramona Corsius (Podium 24, Coördinator SGA Maastricht)

Deelname aan een discussie bij het Bundesagentur für Arbeit Aachen-Düren over de toekomst van de SGA Kerkrade/Herzogenrath met Astrid Brockmann en Eva-Maria Schauff, Bundesagentur für Arbeit/SGA Kerkrade-Herzogenrath, Wiel Houben (Coördinator SGA) en Romona Corsius (SGA Maastricht)

Interview met Gunter Buschmann, SGA Kelmis, Duitstalige Gemeenschap

Interview met Linda Blom, Euregio/SGA Gronau

Interview met Peter Schildkamp, coördinator SGA Gronau

Interview met Esther Hermkens, UVW en Don Hensen UVW (beiden SGA Venlo)

Interview met Irma Vijverberg, UWV, Manager NCO EURES, Nederland

Interview met Geert Van der Wal, UWV Werkbedrijf Emmen

Bespreking van de resultaten met de kerngroep Arbeidsmarkt, Grenslandagenda NRW/NL op 24.8.2022

Tot eind augustus 2022: Aanvullende achtergrondbesprekingen voor een beter begrip van de afzonderlijke opmerkingen.

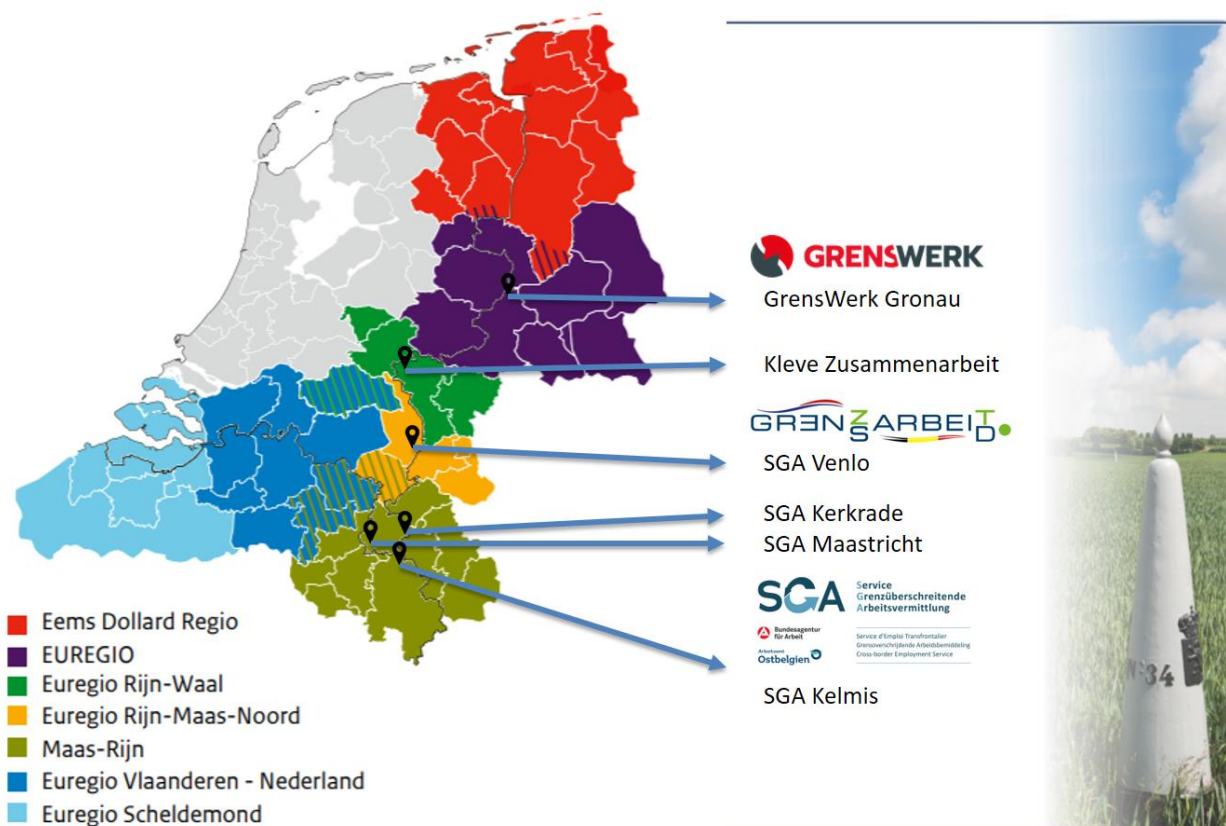
Bijlage 2 EURES-Verordening (EU) 2016/589

Artikel 27

Ondersteunende diensten in grensregio's

- (1) Indien de EURES-leden of -partners in grensregio's deelnemen aan specifieke samenwerkings- en dienstenstructuren, zoals grensoverschrijdende partnerschappen, verstrekken zij grensarbeiders en werkgevers informatie over de specifieke situatie van grensarbeiders die tevens relevant is voor werkgevers in die regio's.
- (2) Tot het takenpakket van de grensoverschrijdende EURES-partnerschappen kunnen behoren: arbeidsbemiddelings- en wervingsdiensten, het coördineren van de samenwerking tussen de deelnemende organisaties en het verrichten van voor de grensoverschrijdende mobiliteit relevante activiteiten, zoals informatie en begeleiding voor grensarbeiders, met specifieke aandacht voor meertalige diensten.
- (3) Andere organisaties dan de EURES-leden en -partners die deelnemen aan de in lid 1 bedoelde structuren worden niet vanwege hun deelname aan die structuren als leden van het EURES-netwerk beschouwd.
- (4) In grensregio's als bedoeld in lid 1 streven de lidstaten ernaar éénloketsystemen te ontwikkelen voor het verstrekken van informatie aan grensarbeiders en werkgevers.

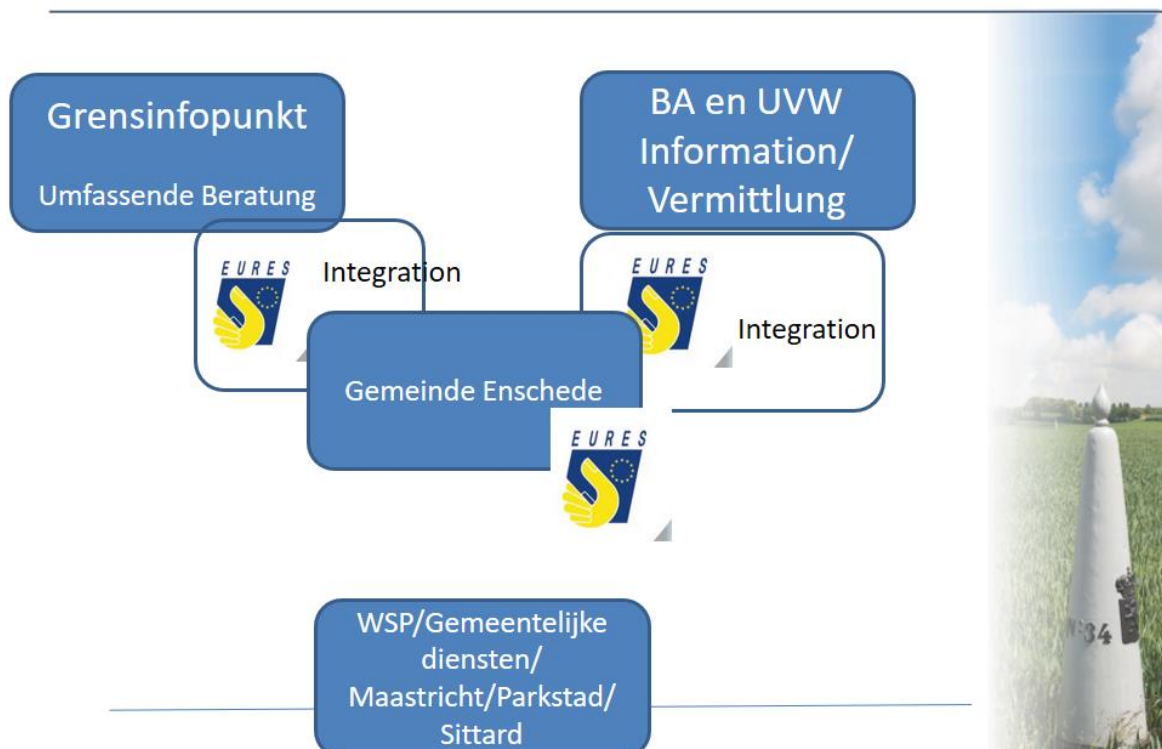
Bijlage 3 De geografische situatie van SGA-initiatieven

Bron: Ministerie van BZK, 2018

cooperation and Mobility / ITEM

Bijlage 4 Het huidige beeld van de leden en niet-leden van EURES

Gemeente Maastricht

Maastricht University

euregio

meuse-rhin
maas-rhein
maas-rijn

Zuyd
Hogeschool

ZU
YD

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

ITEM is een initiatief van Universiteit Maastricht (UM), het Nederlands Expertise en Innovatiecentrum Maatschappelijke Effecten Demografische krimp (NEIMED), Zuyd Hogeschool, de Gemeente Maastricht, de Euregio Maas-Rijn (EMR) en de Provincie Limburg (NL)..

Institute for Transnational and Euregional
cross border cooperation and Mobility / ITEM

Postadres:

P.O. Box 616, 6200 MD Maastricht, The Netherlands

Bezoekersadres:

Kapoenstraat 2, 6211 KW Maastricht, The Netherlands

T: 0031 (0) 43 388 32 33

E: item@maastrichtuniversity.nl

www.twitter.com/ITEM_UM

ITEM Cross-Border Portal:

itemcrossborderportal.maastrichtuniversity.nl

www.maastrichtuniversity.nl/item